SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Minister Skarbu Państwa
DP.0332.1.2015.PZ(162062)

Druk nr 393

Warszawa, 31 marca 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Wykonując dyspozycję art. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150, t.j. z późn. zm.) mam zaszczyt przekazać na ręce Pana Marszałka

- Sprawozdanie z działalności Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

Jednocześnie uprzejmie proszę Pana Marszałka o skierowanie tego dokumentu pod obrady Sejmu.

Z poważaniem

(-) Dawid Jackiewicz

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
PROKURATORII GENERALNEJ SKARBU PAŃSTWA
w okresie
od dnia **1 STYCZNIA 2015 R.**
do dnia **31 GRUDNIA 2015 R.**

Warszawa, marzec 2016 r.

PODSEKRETARZ STANU
Mikołaj Wild

I. DANE OGÓLNE

1. PODSTAWA DZIAŁANIA PROKURATORII GENERALNEJ

1.1.Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa

Aktem prawnym określającym pozycję ustrojową i zasady funkcjonowania Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa – dalej jako „Prokuratoria Generalna" – jest ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417, ze. zm.) – dalej jako „Ustawa". Określa ona zadania jednostki i jej organizację, a także status prawny radców Prokuratorii Generalnej.
Prokuratoria Generalna powołana została do ochrony praw i interesów Skarbu Państwa (art. 1 ust. 1 Ustawy). Celem jej działania jest nie tylko zapewnienie Skarbowi Państwa fachowej pomocy prawnej w zakresie zastępstwa procesowego oraz wydawania opinii prawnych, ale także udział w procesie tworzenia prawa. W stanie prawnym obowiązującym od 19 listopada 2015 r. PGSP może także na polecenie Prezesa Rady Ministrów zastępować przed sądami państwowe osoby prawne, jednak żadna taka spraw nie jest prowadzona przez PGSP.

1.2. Przepisy wykonawcze do Ustawy

Uzupełnienie przepisów Ustawy stanowią wydane na jej podstawie akty wykonawcze, a mianowicie:

1) wydane na podstawie art. 15 ust. 4 Ustawy rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 2 marca 2006 r. określające wzór legitymacji służbowej radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 41, poz. 276 ze. zm.);
2) wydane na podstawie art. 16 ust. 2 Ustawy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie określenia wzoru stroju urzędowego radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa biorących udział w rozprawach sądowych (Dz.U. Nr 41, poz. 277);
3) wydane na podstawie art. 25 ust. 1 Ustawy zarządzenie Nr 115 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie nadania statutu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (M.P. Nr 70, poz. 967 ze. zm.);
4) wydane na podstawie art. 25 ust. 2 Ustawy zarządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 marca 2006 r. w sprawie sposobu i trybu przygotowania i prezentowania stanowisk Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w sprawach o istotnym znaczeniu dla ochrony praw lub interesów Skarbu Państwa (M.P. Nr 19, poz. 205);
5) wydane na podstawie art. 25 ust. 4 Ustawy rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa z właściwymi podmiotami przy wykonywaniu zastępstwa procesowego Skarbu Państwa i zastępstwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz przy wydawaniu opinii prawnych (Dz.U. Nr 190, poz. 1477);
6) wydane na podstawie art. 42 ust. 7 Ustawy rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 lutego 2006 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny kwalifikacyjnej radców i starszych radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 33, poz. 234);
7) wydane na podstawie art. 43 ust. 2 Ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia zasadniczego, stawek dodatku funkcyjnego oraz dodatku za wieloletnią pracę dla radców i starszych radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 83, poz. 539);
8) wydane w związku z treścią art. 67 ust. 2 oraz art. 72 Ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek (Dz.U. Nr 27, poz. 134 ze zm.).

1.3. Status prawny Prokuratorii Generalnej

Prokuratoria Generalna jest państwową jednostką organizacyjną. Nadzór nad działalnością Prokuratorii Generalnej sprawuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, jednakże Prokuratoria Generalna jest niezależna w zakresie działań podejmowanych w ramach zastępstwa procesowego oraz co do treści wydawanych opinii (art. 2 Ustawy). Zgodnie z art. 3 Ustawy minister właściwy do spraw Skarbu Państwa składa corocznie Sejmowi, w terminie do dnia 31 marca, sprawozdanie z działalności Prokuratorii Generalnej w poprzednim roku kalendarzowym.

2. SKŁAD KIEROWNICTWA PROKURATORII GENERALNEJ

W styczniu 2015 r. w skład kierownictwa Prokuratorii Generalnej wchodzili:
1. Prezes – prof. Bronisław Sitek (powołany na stanowisko w dniu 8 lipca 2013 r.);
2. Wiceprezes - Piotr Rodkiewicz (powołany na stanowisko w dniu 4 maja 2006 r.);
3. Wiceprezes Bogdan Artymowicz (powołany na stanowisko w dniu 1 sierpnia 2014 r.).

Z dniem 2 grudnia 2015 r. Bronisław Sitek złożył rezygnację ze stanowiska Prezesa Prokuratorii Generalnej. W dniu 29 stycznia 2016 r. Prezes Rady Ministrów, Beata Szydło powołała na stanowisko Prezesa PGSP prof. UW dr. hab. Leszka Boska.

3. ORGANIZACJA URZĘDU – KOMÓRKI ORGANIZACYJNE

1.1. Główny Urząd Prokuratorii Generalnej

Zgodnie z art. 22 ust. 3 Ustawy, Główny Urząd Prokuratorii Generalnej z siedzibą w m.st. Warszawie wykonuje aktualnie zadania i czynności Prokuratorii Generalnej na terenie całego kraju. Dotyczy to w szczególności wykonywania czynności zastępstwa procesowego, co wiąże się ze znacznym obciążeniem radców Prokuratorii Generalnej. W 2015 r. radcowie odbyli blisko **1.800** podróży służbowych. W roku 2015 r. łączny koszt wszystkich wyjazdów służbowych radców Prokuratorii Generalnej wyniósł **453.741,65 PLN**, w tym wyjazdów służbowych zagranicznych **18.873,59 PLN**. Jednakże wydatki na ten cel uznać należy za umiarkowane. Przewidywany w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy (2004 r.) koszt funkcjonowania oddziałów Prokuratorii Generalnej miał tymczasem wynosić ok. **20.000.000 PLN** rocznie.

1.2. Organizacja wewnętrzna Prokuratorii Generalnej

Podstawowym aktem prawnym regulującym wewnętrzną organizację Prokuratorii Generalnej jest Statut Prokuratorii Generalnej nadany zarządzeniem Nr 115 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie nadania statutu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (M. P. Nr 70, poz. 967, ze zm.). Szczegółowy tryb wykonywania zadań i czynności w Prokuratorii Generalnej jest określany przez regulamin wewnętrznego urzędowania wprowadzony zarządzeniem Prezesa Prokuratorii Generalnej nr 010-1/06 z dnia 14 kwietnia 2006 r. (ze zm.).

1. 3 Komórki organizacyjne Prokuratorii Generalnej

Merytoryczne zadania Prokuratorii Generalnej są wykonywane w ramach jej departamentów.
Według stanu na koniec 2015 r. w Prokuratorii Generalnej działało 8 departamentów:
1. Departament Zastępstwa Procesowego I,
2. Departament Zastępstwa Procesowego II,
3. Departament Zastępstwa Procesowego III,
4. Departament Zastępstwa Procesowego IV,
5. Departament Arbitrażu,

6. Departament Opinii Prawnych i Legislacji,
7. Departament Prawa Międzynarodowego i Europejskiego,
8. Departament Studiów i Analiz.

Ponadto w Prokuratorii Generalnej działają komórki organizacyjne zapewniające obsługę administracyjną Urzędu jednostki. Na koniec 2015 r. były to:

9. Biuro Gospodarczo-Budżetowe,
10. Biuro Prezesa Prokuratorii Generalnej

II. KOMPETENCJE

Ustawa przewiduje trzy podstawowe obszary działalności Prokuratorii Generalnej:

- wykonywanie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa oraz Rzeczypospolitej Polskiej;
- wydawanie opinii prawnych;
- udział w pracach legislacyjnych.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 Ustawy do zadań Prokuratorii Generalnej w zakresie zastępstwa procesowego należy:

- wyłączne zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem art. 8b ust. 5 Ustawy;
- zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed sądami powszechnymi, wojskowymi i polubownymi;
- zastępstwo Rzeczypospolitej Polskiej przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi w stosunkach międzynarodowych,
- zastępstwo państwowych osób prawnych na polecenie Prezesa Rady Ministrów.

Wyłączne zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym, wynikające z art. 4 ust. 1 pkt 1 Ustawy, obejmuje sprawy, w których Sąd Najwyższy rozpoznaje środki zaskarżenia (skargi kasacyjne, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia albo zażalenia), a także przedstawiane do rozstrzygnięcia przez sądy drugiej instancji zagadnienia prawne (art. 390 k.p.c.). Wyłączny charakter zastępstwa Prokuratorii Generalnej oznacza, że jedynie radcowie Prokuratorii Generalnej mogą w imieniu Skarbu Państwa sporządzić skargę kasacyjną, odpowiedź na skargę kasacyjną, odpowiedź na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zażalenie do Sądu Najwyższego albo odpowiedź na ten środek. Wyżej wymienione pisma sporządzone przez innych pełnomocników procesowych (radców prawnych lub adwokatów działających na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez kierowników jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa) są przez Sąd Najwyższy odrzucane bez rozpoznania.

Wyjątek od zasady wyłącznego zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym wprowadzono w art. 8b ust. 5 Ustawy. Przepis ten stanowi, że w przypadku przekazania podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa do prowadzenia sprawy lub grupy spraw, w których zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną jest obowiązkowe przed sądami powszechnymi, podmiot ten wykonuje zastępstwo procesowe Skarbu Państwa również przed Sądem Najwyższym.

Zastępstwo procesowe przed Sądem Najwyższym ze względu na niekwestionowany autorytet tego organu stanowi szczególnie istotną część działalności Prokuratorii Generalnej. Wypowiedzi Sądu Najwyższego posiadają bowiem doniosłość, która wykracza daleko poza sprawy bezpośrednio przezeń rozstrzygane. Sąd Najwyższy zapewnia jednolitość orzecznictwa na terenie całego kraju rozpoznając środki zaskarżenia oraz wydając abstrakcyjne orzeczenia (uchwały) na podstawie art. 60 ustawy o Sądzie Najwyższym.

W konsekwencji możliwość wykonywania zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym wymaga od radców PGSP szczególnych kompetencji i doświadczenia oraz wiąże się z istotną odpowiedzialnością. Prowadzenie sprawy przed Sądem Najwyższym zobowiązuje radców do uwzględnienia szczególnej roli tego sądu, nadzwyczajnego charakteru kontroli kasacyjnej (który musi wykluczać automatyzm przy korzystaniu ze skargi kasacyjnej), jak również niezwykłej wagi podejmowanych rozstrzygnięć, które mogą posiadać znaczenie dla tysięcy spraw podobnych, rozpoczynając lub zatrzymując gwałtowny wzrost liczby roszczeń kierowanych względem Skarbu Państwa. Wskazać także należy, iż radcowie PGSP uczestniczą nie tylko w postępowaniach, w których stroną jest Skarb Państwa – w przypadku podejmowania przez Sad Najwyższy tzw. uchwał abstrakcyjnych (na podstawie art. 60 ustawy o Sądzie Najwyższym) Prokuratoria często przedstawia stanowisko, z uwzględnieniem konieczności ochrony majątkowych interesów Skarbu Państwa.

Występowanie przed Sądem Najwyższym umożliwia nadto ujednolicanie stanowisk wszystkich jednostek organizacyjnych reprezentujących Skarb Państwa przed sądami powszechnymi. Dotyczy to w szczególności tych spraw, w których wykonywanie zastępstwa procesowego przez Prokuratorię jest ograniczone do występowania przed Sądem Najwyższym, podczas gdy postępowanie przed sądami powszechnymi jest w pozostałym zakresie prowadzone samodzielnie przez państwowe jednostki organizacyjne.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 Ustawy do zadań Prokuratorii Generalnej należy zastępstwo Skarbu Państwa przed sądami powszechnymi, wojskowymi i polubownymi. W praktyce zastępstwo to wykonywane jest przede wszystkim przed sądami powszechnymi, a zwłaszcza wydziałami cywilnymi, a także przed sądami polubownymi. Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 1 Ustawy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną jest obowiązkowe w sprawach:

- rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy;
- uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym lub o stwierdzenie zasiedzenia, jeżeli wartość przedmiotu sprawy przekracza kwotę 1.000.000 zł;
- rozpoznawanych przez sądy polubowne, niezależnie od tego, czy miejsce postępowania przed tym sądem znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czy też poza jej granicami lub nie jest oznaczone.

Prokuratoria Generalna władna jest przejąć wykonywanie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w każdej sprawie, jeżeli wymaga tego ochrona ważnych praw lub interesów Skarbu Państwa (art. 8a ust. 1 Ustawy). Zgodnie z art. 8b ust. 1 Ustawy w przypadkach obowiązkowego zastępstwa Skarbu Państwa Prokuratoria Generalna – za zgodą lub na wniosek podmiotu reprezentującego Skarb Państwa – może przekazać temu podmiotowi do prowadzenia sprawę lub grupę spraw, z wyjątkiem spraw, w których występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw, tj. z dniem 19 listopada 2015 r. Prokuratoria Generalna uzyskała uprawnienie do przekazania spraw o wartości przedmiotu sporu poniżej 10 000 000 zł, w których nie występuje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości ani rozbieżności w orzecznictwie sądów podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa przy czym jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 300 000 zł podmiot reprezentujący Skarb Państwa jest związany stanowiskiem PGSP (nie może odmówić prowadzenia sprawy przed sądem powszechnym). Możliwe zatem stało się skierowanie całych sił środków PGSP do prowadzenia spraw szczególnie istotnych z punktu widzenia ochrony interesów majątkowych Skarbu Państwa. Z uwagi na fakt, iż regulacja ta dotyczy spraw wszczętych przed sądami powszechnymi po 19 listopada 2015 r. jej skutki nie wystąpiły jeszcze w 2015 r.

Przywołana powyżej ustawa dnia 5 sierpnia 2015 r. wprowadziła możliwość zastępowania przez PGSP także państwowych osób prawnych zajmujących się realizacją zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, nauki, oświaty i wychowania lub szkolnictwa wyższego, jeżeli wymaga tego ochrona ważnych praw i interesów dotyczących mienia państwowego. Przejęcie zastępstwa procesowego następuje na polecenie Prezesa Rady Ministrów. W chwili obecnej PGSP nie prowadzi jeszcze żadnej takiej sprawy.

Z art. 4 ust. 1 pkt 3 Ustawy wynika, iż do zadań Prokuratorii Generalnej należy zastępstwo Rzeczypospolitej Polskiej przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi w stosunkach międzynarodowych. Zgodnie z art. 7 Ustawy, w postępowaniach tych Prokuratoria Generalna bierze udział na wezwanie właściwego organu władzy publicznej – obok tego organu. Jednakże na wniosek organu władzy publicznej, Prokuratoria Generalna może przejąć zastępstwo Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wymaga tego ochrona ważnych praw lub interesów Skarbu Państwa.

Na podstawie art. 4 ust. 3 Ustawy Prokuratoria Generalna może reprezentować Radę Ministrów lub ministrów przed Trybunałem Konstytucyjnym – na przykład w sprawach o stwierdzenie zgodności aktu prawnego wydanego przez Radę Ministrów lub ministra z Konstytucją RP.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 10 Ustawy, w sprawach dotyczących ważnych praw lub interesów Skarbu Państwa Prokuratoria Generalna, na wniosek podmiotu reprezentującego Skarb Państwa, wydaje opinie prawne, w tym opiniuje projekty umów.

Jak wynika z art. 4 ust. 1 pkt 5 Ustawy, do zadań Prokuratorii Generalnej należy również opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących praw lub interesów Skarbu Państwa, a także regulujących postępowania przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi.

Kolejnym polem działalności PGSP było także wsparcie toczących się rozmów ugodowych, w szczególności powstałych w związku z budową Stadionu Narodowego, czy związanych z realizacją inwestycji drogowych (w zakresie kompetencji GDDKiA).

Przepis art. 4 ust. 5 Ustawy wyraźnie rozstrzyga, że Prokuratoria Generalna nie wykonuje zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w postępowaniu karnym.

III WYKONYWANIE ZADAŃ W ROKU SPRAWOZDAWCZYM

1. ZASTĘPSTWO PROCESOWE WYKONYWANE PRZEZ PROKURATORIĘ GENERALNĄ[1]

1.1. Liczba spraw prowadzonych w roku 2015 r.

Liczba nowych spraw sądowych zarejestrowanych w Prokuratorii Generalnej w 2015 r. wyniosła ogółem 3 641. Z tego zastępstwo procesowe:

- ograniczone do postępowania przed Sądem Najwyższym: 238
- przed sądami powszechnymi i polubownymi 3 403.

Liczba nowych spraw w 2015 roku w stosunku do roku ubiegłego jest mniejsza o 9,25 %.

Zmniejszenie liczby nowych spraw miało jednak znikomy wpływ na pracę obciążenie pracą Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Prokuratoria Generalna nadal odczuwa bowiem skutki

1 Szczegółowe zestawienie danych obrazuje Załącznik 1.

zmiany Ustawy w 2009 r., rozszerzającej zakres właściwości Prokuratorii. Ustawa z 2009 r. spowodowała, że liczba nowych spraw sądowych wpływających rocznie do Prokuratorii Generalnej wzrosła – w stosunku do okresu przed nowelizacją – około trzykrotnie. Ze względu na długotrwałość postępowań sądowych (dotyczy to w szczególności spraw zawiłych i precedensowych, których prowadzenie stanowi sens istnienia Prokuratorii), pomimo zmniejszenia się liczby nowych spraw nadal ogólna liczba spraw prowadzonych przez Prokuratorię jest bardzo wysoka. W 2015 r. do Prokuratorii Generalnej wpłynęło po raz pierwszy w historii PGSP nieco mniej nowych spraw sądowych (3 641), niż zostało w tym okresie zakończonych (4 024).
Według stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. Prokuratoria Generalna prowadziła 7 537 sprawy sądowe, zaś na dzień 31 grudnia 2015 prowadzono zaś na dzień 31 grudnia 2015 prowadzono 7 085 sprawy. Daje to spadek prowadzonych spraw sądowych o ok 6 % (w rzeczywistości liczba spraw prowadzonych w 2015 r. przez Prokuratorię Generalną jest jeszcze wyższa, gdyż prezentowane zestawienie nie uwzględnia spraw sądowych, które rozpoczęły się i zakończyły w 2015 r.). W stosunku do liczby spraw prowadzonych na koniec 2008 r. (1 593), nastąpił tym samym blisko 4.5 krotny wzrost liczby spraw, podczas gdy procentowy wzrost zatrudnienia co do tego samego okresu wynosi zaledwie 35 %.

Odpowiednio na wysokim poziomie pozostaje również obciążenie poszczególnych radców Prokuratorii Generalnej. Średnie obciążenie radców Prokuratorii Generalnej wynosiło pod koniec roku sprawozdawczego 75,37 spraw sądowych (co stanowi spadek przeciętnie o 7% w stosunku do poprzedniego roku). Należy wskazać, iż stanowi to zjawisko, które należy ocenić jednoznacznie pozytywnie, jako pozwalające skupić siły i środki PGSP na sprawach szczególnie istotnych, co było przecież celem utworzenia PGSP.

Z ogółu spraw prowadzonych przez Prokuratorię Generalną trudno jest jednocześnie wyodrębnić jednorodną kategorię spraw „rutynowych", wymagających mniejszego nakładu pracy. Niewątpliwie takimi sprawami są niektóre sprawy dotyczące naruszenia standardów wykonywania kary pozbawienia wolności, tymczasowego aresztowania lub innych zaniechań służby więziennej. W 2015 roku wpłynęło ok. 1100 spraw tego rodzaju (spadek o około 300 spraw) – nietrudno zauważyć, iż zmniejszenie liczby spraw prowadzonych w PGSP na koniec 2015 r. o niecałe 500 spraw w istotnym stopniu wynika ze zmniejszenia ilości spraw rutynowych. Pozwala to przyjąć ostrożne przypuszczenie, że odsetek spraw tego rodzaju prowadzonych przez Prokuratorię Generalną ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej. Nawet jednak wskazaną liczbę trudno uznać za liczbę spraw rutynowych zainicjowanych w 2015 r. Po pierwsze, została ona ustalona w oparciu o kryterium podmiotu reprezentującego Skarb Państwa w sprawie (służba więzienna, zakład karny, areszt śledczy) co powoduje, że dane te mają charakter przybliżony (szacunkowy). Po drugie, we wskazanej liczbie mieści się od kilkudziesięciu do kilkuset spraw o skomplikowanym charakterze (prawnym lub faktycznym), w szczególności dotyczących samobójstw więźniów, rzekomych błędów medycznych podczas leczenia w więziennych zakładach opieki zdrowotnej etc. Liczba tych spraw oraz ich materia powoduje, że stanowią one znaczne obciążenie dla Prokuratorii Generalnej, na ich tle mogą występować istotne zagadnienia prawne mające znaczenie dla budżetu państwa.

Kierując się kryterium wartości przedmiotu sporu przekraczającym 1.000.000 PLN za szczególnie istotne dla ochrony praw i interesów Skarbu Państwa (sprawę tego rodzaju można uznać za istotną zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną chociażby w art. 10 ust. 2 ustawy o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa) można uznać 1 428 spraw będących w toku na dzień 31 grudnia 2015 r. Również i w tym zakresie chybione byłoby wnioskowanie, że wskazana liczba obejmuje wszelkie sprawy istotne dla ochrony praw i interesów Skarbu Państwa. Precedensowy charakter wielu spraw o niższej niż 1.000.000 PLN wartości przedmiotu sporu stanowi w wielu przypadkach poważniejsze zagrożenie dla interesów Skarbu Państwa niż pojedyncze sprawy o wartości przedmiotu sporu przekraczających tę kwotę. Z oczywistych względów Prokuratoria Generalna nie ma jednak

możliwości statystycznego oszacowania liczby takich spraw, ani ich wpływu na stan majątku Skarbu Państwa.

Do spraw istotnych muszą być zakwalifikowane sprawy prowadzone przez Prokuratorię Generalną przed Sądem Najwyższym. W 2015 r. wpłynęło 238 spraw, w których Prokuratoria Generalna wykonywała zastępstwo procesowe ograniczone do postępowania przed tym sądem. Powyższa liczba nie obejmuje wszystkich postępowań, w których Prokuratoria Generalna zastępowała Skarb Państwa w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Należy uwzględnić, że w wielu postępowaniach obrona interesów Skarbu Państwa rozpoczęta przed sądami powszechnymi jest następnie kontynuowana przed Sądem Najwyższym. Sprawy tego rodzaju stanowią ze statystycznego punktu widzenia sprawy toczące się „przed sądami powszechnymi", pomimo że ich prowadzenie wymaga niekiedy kilkukrotnego zastępowania Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym. Tym samym pewien spadek liczby spraw, w których PGSP działa wyłącznie przed Sądem Najwyższym (pośredni skutek nowelizacji z 2009 r.) nie oznacza zmniejszenia częstotliwości występowania radców PGSP w Sądzie Najwyższym.

Warto również wskazać na wzrastającą liczbę spraw dotyczących infrastruktury drogowej. Liczba spraw tego rodzaju prowadzonych przez Prokuratorię Generalną na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 463 sprawy co stanowi wzrost o ok. 21,2 % w stosunku do roku ubiegłego. Należy przy tym wskazać, że 148 sprawy tego rodzaju wpłynęły w 2015 r. Skarb Państwa jest w tych sprawach reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Są to sprawy o skomplikowanym charakterze i zazwyczaj dużej wartości przedmiotu sporu, często kumulujące w jednym pozwie, nawet kilkanaście roszczeń wynikających z danego kontraktu. Sprawy te - podobnie jak sprawy o dużej wartości przedmiotu sporu - wymagają szczególnego nakładu pracy, często powierzenia ich prowadzenia zespołowi radców.

Do spraw wymagających szczególnego nakładu pracy zaliczyć też trzeba sprawy związane ze sporami wynikłymi na tle budowy Stadionu Narodowego. Wskazać należy na udział radców PGSP w toczących się rozmowach ugodowych.

Wyszczególnić w tym miejscu należy także sprawy reprywatyzacyjne, związane z roszczeniami dotyczącymi tzw. gruntów warszawskich, reformy rolnej, nacjonalizacji przemysłu, czy wystąpieniami tzw. późnych przesiedleńców. Postępowania te są prowadzone w PGSP od pierwszej instancji, przy czym z uwagi na skomplikowanie stanów prawnych poszczególnych spraw często kończą się dopiero po orzeczeniu Sądu Najwyższego. W 2015 roku zakończonych zostało 100 spraw reprywatyzacyjnych, wskutek czego zasądzono od Skarbu Państwa kwotę 149 204 774, 39 zł., natomiast oddalono roszczenia na kwotę 291 712 647, 09 zł. W 2015 r. do Prokuratorii wpłynęło 147 spraw reprywatyzacyjnych o wartości przedmiotu sporu 866 834 560,32 zł oraz 495 000 euro.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. pozostaje w toku 575 spraw reprywatyzacyjnych. Łączna wartość przedmiotu spraw pozostających w toku na ten dzień wynosi 4 899 294 927, 50 zł oraz 495 000 euro.

Łączna wysokość roszczeń w sprawach zarejestrowanych w 2015 r. wyniosła:

Typ sądu	Liczba spraw	Łączna wartość przedmiotu sprawy wg waluty		
		PLN	USD	EUR
Sąd Najwyższy	238	163 352 331,22	-	-
Sady powszechne i polubowne, w tym międzynarodowe	3 403	22 494 393 534,68	341 282,28	1 788 808,80
RAZEM	3 641	22 657 745 865,90	341 282,28	1 788 808,80

W PGSP prowadzona jest sprawa dotycząca zobowiązania do złożenia oświadczenia woli o zamknięciu bez wyboru oferenta postępowania przetargowego na dostawę śmigłowców wielozadaniowych dla Wojska Polskiego. Wartość przedmiotu sporu wynosi w tej sprawie 13 000 000 000 zł, stąd tez zachodzi konieczność wyodrębnienia jej w zestawienia statystycznych i prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu tabelach, czy wykresach. .

Suma wszystkich roszczeń w zarejestrowanych w 2015 r. sprawach prowadzonych przez Prokuratorię Generalną, zgodnie z podziałem wg strony inicjującej postępowanie, wyniosła:

Typ wszczętych spraw	Liczba wszczętych spraw	Łączna wartość przedmiotu sprawy wg waluty		
		PLN	USD	EUR
przeciwko Skarbowi Państwa	3 041	21 721 832 114,48	70 000	1 700 383,80
z powództwa Skarbu Państwa	574	836 947 544,01	271 282,28	88 425,00
Pozostałe	26	98 966 207,41	-	-
RAZEM	3 641	22 657 745 865,90	341 282,28	1 788 808,80

Łączna wysokość roszczeń w sprawach prowadzonych przez Prokuratorię Generalną w 2015 r. (według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.) wynosiła 51 233 851 478,62 PLN (w tym także wyrażonych w walutach obcych według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku – wzrost o 64 % r/r). Tym samym radcowie Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa prowadzili sprawy o łącznej wartości wynoszącej średnio 545 040 973,18 PLN na jednego radcę (kwota ta wzrosła o 209 138 557,29 PLN, tj. około 62,26 %, w stosunku do poprzedniego roku sprawozdawczego). Powyższe dane obrazują skalę odpowiedzialności powierzonej radcom Prokuratorii Generalnej.

W Prokuratorii Generalnej w 2015 r. zakończono ogółem 4 024 spraw (zarówno spraw zainicjowanych w roku 2015, jak i w latach wcześniejszych), w tym w sprawach, w których Prokuratoria wykonywała zastępstwo procesowe:

1. ograniczone do postępowania przed Sądem Najwyższym: 314 sprawy
2. przed sądami powszechnymi i polubownymi 3 710 spraw

1.2. Podmioty zastępowane (podmioty reprezentujące Skarb Państwa)

Wykonywanie zastępstwa procesowego przez Prokuratorię Generalną odbywa się na rzecz podmiotów reprezentujących Skarb Państwa w rozumieniu art. 5 ust. 1 Ustawy. I tak są to:
- organy władzy publicznej;
- państwowe jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej;
- organy jednostek samorządu terytorialnego i inne podmioty, którym powierzono wykonywanie zadań publicznych;
- organy administracji rządowej i inne podmioty uprawnione do reprezentowania Skarbu Państwa.

Poniżej przedstawiona została lista podmiotów, których działalności najczęściej dotyczyły nowe sprawy sądowe zarejestrowane w Prokuratorii Generalnej w roku 2015. W tabeli podana została liczba postępowań sądowych, w których poszczególne podmioty występowały:

Podmioty	**Liczba postępowań**[2]
Służba więzienna, areszty śledcze i zakłady karne	1 105
Sądy	636
Organy skarbowe	312
Prezydenci miast (wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej)	300
Ministrowie łącznie w tym najczęściej:	230
Minister Skarbu Państwa	41
Minister Sprawiedliwości	33
Minister Gospodarki	23
Minister Infrastruktury i Rozwoju	23
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	20
Minister Finansów	14
Minister Zdrowia	14
Minister Obrony Narodowej	12
Minister Spraw Wewnętrznych	10
Minister Środowiska	10
Minister Sportu i Turystyki	6
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	5
Minister Spraw Zagranicznych	4
Minister Infrastruktury i Budownictwa	3
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	3

2 Liczba spraw określona na podstawie podmiotu reprezentującego Skarb Państwa nie musi być tożsama z liczbą spraw zarejestrowanych w 2015 r. ze względu na możliwość występowania dwóch lub więcej *statio fisci* w sprawie.

Wojewodowie	185
GDDKiA	148
Jednostki prokuratury	145
Starostowie (wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej)	137
Jednostki policji	90
Jednostki Lasów Państwowych	75

1.3. Skuteczność Prokuratorii Generalnej w zakresie zastępstwa procesowego

Zadaniem Prokuratorii Generalnej jest zapewnienie Skarbowi Państwa w najistotniejszych sprawach ochrony prawnej na najwyższym możliwym poziomie. Ocena jakości tego rodzaju usług jest tradycyjnie dokonywana z punktu widzenia należytej staranności i rzetelności dochowywanych przez pełnomocnika. Żadna sprawa nie została przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa przegrana na skutek niezachowania należytej staranności przez radców i to pomimo ogromnego obciążenia ich pracą.

Co więcej, profesjonalne wypełnienie swoich zadań przez radców Prokuratorii Generalnej w naturalny sposób skutkuje wysoką skutecznością przy wykonywaniu zastępstwa procesowego. Dotyczy to zarówno spraw, w których Skarb Państwa występuje do podmiotów trzecich z określonymi roszczeniami, jak również spraw, w których rola Prokuratorii Generalnej zasadza się na obronie interesów Skarbu Państwa przed niezasadnymi roszczeniami. Wysoka skuteczność Prokuratorii Generalnej utrzymuje się na względnie stabilnym i porównywalnym poziomie, pomimo stałego wzrostu obciążenia radców Prokuratorii.

Należy jednak podkreślić, że nietrafne byłoby ocenianie realizacji przez Prokuratorię Generalną postawionych przed nią zadań wyłącznie z perspektywy współczynnika spraw wygranych przez Skarb Państwa do spraw przegranych. Zapewnienie najwyższej zawodowej staranności przy wykonywaniu zastępstwa procesowego nie zawsze prowadzi do rezultatu w postaci wygrania sprawy. Szczególnego wymienienia w tym kontekście wymagają dwie okoliczności:

Po pierwsze, na mocy art. 14 ust. 2 Ustawy Prokuratoria Generalna jest związana stanowiskiem jednostek organizacyjnych reprezentujących Skarb Państwa w przedmiocie wszczęcia postępowania, cofnięcia pozwu lub wniosku, uznania roszczenia, zrzeczenia się roszczenia, ograniczenia roszczenia lub zawarcia ugody sądowej. Tym samym Prokuratoria nie posiada kompetencji do odmowy prowadzenia spraw obarczonych niezasadnie wysokim ryzykiem procesowym ani też zobowiązywania państwowych jednostek organizacyjnych do wszczęcia postępowania zmierzającego do ugodowego zakończenia sporu. Nawet zaś w przypadku, w którym państwowe jednostki organizacyjne są zainteresowane polubownym zakończeniem sprawy, dążenie to nie musi być podzielane przez przeciwnika procesowego Skarbu Państwa.

Po drugie, misja Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa polega na prowadzeniu spraw o szczególnie skomplikowanym charakterze. W tym kontekście należy np. z aprobatą uwzględnić nieznaczne zmniejszenie się wpływu – co do zasady rutynowych – spraw dotyczących warunków pozbawienia wolności (por. wyżej). Zwiększenie udziału spraw trudnych i wieloaspektowych (spójne z misją Prokuratorii Generalnej) może jednakże skutkować pozornym obniżeniem skuteczności zastępstwa procesowego Prokuratorii, pomimo najwyższej staranności dokładanej przy świadczeniu pomocy prawnej. Uchylanie się od zastępstwa procesowego w tego rodzaju sprawach oznaczałoby w rzeczywistości zarzucenie funkcji, do której pełnienia Prokuratoria została stworzona.

Uwzględnienie powyższych zastrzeżeń pozwala na rzeczywistą analizę danych statystycznych dotyczących spraw zakończonych przez Prokuratorię Generalną w 2015 r.

a. Zestawienie wyników spraw zakończonych w 2015 r.

Sprawy sądowe	Liczba spraw
Zakończone ogółem, w tym:	4 024
Wygrane	2 653
w tym wygrane częściowe	194
Przegrane	281
w tym przegrane częściowe	103
Zakończone w inny sposób	1 090
w tym ze względu na : niewłaściwość PGSP	386
przekazanie do statio fisci	221
zwrot pozwu	123
umorzenie postępowania	117
niezłożenie pozwu	56
zawarcie ugody	26
niewniesienie skargi kasacyjnej	22
brak zawarcia ugody	13
cofnięcie wniosku przez statio fisci	13
niezłożenie interwencji ubocznej	4
pozostałe	109

b. Sprawy przeciwko Skarbowi Państwa zakończone w 2015 r.

Przedstawione powyżej zastrzeżenia odnoszące się do analizy spraw wygranych do spraw przegranych, należy dwójnasób odnieść do analiz kwot zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa oraz kwot zasądzonych od Skarbu Państwa. Najwyższa staranność cechująca zastępstwo procesowe sprawowane przez Prokuratorię Generalną skutkuje jej wysoką skutecznością również w omawianym zakresie. Należy jednak ponownie uwzględnić, że relacja między poziomem pomocy prawnej zapewnianej przez Prokuratorię a statystycznym obrazem kwot zasądzonych „na rzecz" lub „od" Skarbu Państwa jest w jeszcze większym stopniu pośrednia niż relacja między poziomem obsługi prawnej zapewnianej przez Prokuratorię a współczynnikiem spraw wygranych do spraw przegranych przez Skarb Państwa. Bardzo dobre wyniki Prokuratorii Generalnej na tym polu będą mogły ulegać okresowym zmianom niezwiązanym ze zwiększeniem bądź obniżeniem poziomu obsługi prawnej świadczonej przez Prokuratorię.

Liczba wygranych spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	2 190
Suma roszczeń oddalonych od Skarbu Państwa	2 093 160 476,91 PLN - USD 125 979 009,11 EUR
Liczba przegranych spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	132
Suma roszczeń zasądzonych od Skarbu Państwa	247 433 078,10 PLN 1 250,00 USD 197 084,50 EUR
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w PLN	89,43 %
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w USD	0 %
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w EUR	83, 24 %
Skuteczność w zakresie liczby spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	94,32 %

Liczba wygranych spraw z powództwa Skarbu Państwa	266
Suma roszczeń zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa	103 236 488,91 PLN
Liczba przegranych spraw z powództwa Skarbu Państwa	44
Suma roszczeń oddalonych w sprawach z powództwa Skarbu Państwa	54 821 036,81 PLN 7 248 612,54 EUR
Skuteczność w zakresie rozstrzygnięcia co do kwot w PLN	66,75 %
Skuteczność w zakresie rozstrzygnięcia co do kwot w EUR	0 %
Skuteczność w zakresie liczby spraw z powództwa Skarbu Państwa	85,81 %

W roku 2015 nastąpił spadek procentowej skuteczności PGSP (przy uwzględnieniu relacji zgłaszanych roszczeń i faktycznie zasądzanych kwot) w sprawach biernych (w których Skarb Państwa nie był stroną inicjującą postępowanie) z 92,14 % (w 2014 r.) do 89,43%. Arytmetyczny skutek w postaci spadku procentowej skuteczności wynikał z faktu zmniejszenia łącznej kwoty oddalonych roszczeń z ponad 3,2 mld do niemal 2,1 mld, przy czym nastąpił także spadek kwot zasądzonych od Skarbu Państwa z 273 mln w 2014 r. do 247 mln w roku 2015. Od 2012 - pierwszego roku, w którym można mówić o zaistnieniu pełnych skutków nowelizacji ustawy o PGSP z 2009 r. - rysuje się wyraźny trend stałego zmniejszania się kwot zasądzanych od Skarbu Państwa w postępowaniach, w których czynności zastępstwa procesowego wykonuje PGSP. W 2012 r. zasądzono ponad 400 mln, w 2013 - 392 mln, w 2014 – 273, zaś w 2015 - 247 mln złotych.

Jednocześnie nie wydaje się możliwe wskazanie kategorii spraw, w której nastąpiło znaczące pogorszenie poziomu skuteczności w sprawach biernych. Dla przykładu można wskazać na kategorię gruntów warszawskich – w sprawach z tej kategorii zakończonych w 2015 r. zasądzona została ponad połowa kwot ujętych w pozycji „Suma roszczeń zasądzonych od Skarbu Państwa" w sprawozdaniu z działalności PGSP za rok 2015. Spośród 64 spraw zakończonych w 2015 roku tej kategorii omawiany współczynnik wynosił zaledwie ok. 60,18 % (niżej o ok. 29,25 % od przeciętnej). Łącznie zasądzono od Skarbu Państwa 130 813 068,90 PLN, co stanowi 52,87 % całości zasądzonych od SP roszczeń w PLN (jednocześnie udział tej kategorii spraw w sprawach zakończonych wyniósł jedynie 1,59%). Z kolei w 2014 roku zakończono 54 spraw tej kategorii. Współczynnik kwotowy wynosił zaledwie ok. 46,11 % (niżej o ok. 51,98 % od przeciętnej). Łącznie zasądzono od SP 115 248 344,86 PLN, co stanowi 42,15 % całości zasądzonych od SP roszczeń w PLN (jednocześnie udział tej kategorii spraw w sprawach zakończonych wyniósł jedynie 1,46 %).
Spadek wysokości kwot oddalanych roszczeń może być tłumaczony na różne sposoby. Po pierwsze wskazać można na pewną przypadkowość spraw kończonych w danym roku, co jednak przy dużej ilości spraw biernych - powyżej 2000 spraw kończonych w poszczególnych latach - nie jest jednak wystarczającym wyjaśnieniem. Jak się wydaje większe znaczenie może mieć swoista funkcja prewencyjna działalności PGSP skutkująca zmniejszeniem oczekiwań powodów i pewnym urealnieniem zgłaszanych roszczeń. Poparciem dla tej tezy jest zmniejszenie w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. kwot oddalonych w kategoriach: dobra osobiste i prawa człowieka (są to kategorie spraw, w których nie jest z zasady możliwe precyzyjne wyliczanie uszczerbków) z odpowiednio 487 mln do 379 mln oraz z 207 mln do 27 mln (przy zasądzeniach w latach 2014 odpowiednio 700 tys. i 153 tys. oraz w 2015 r. 1,4 mln i 42 tys.).
Rozważając kwestię współczynnika procentowego w przypadku spraw czynnych trzeba wskazać, że w okresie 2012 – 2015 podlegał ona znaczącym wahaniom, podobnie jak istotnym zmianom podlegały kwoty zasądzane z powództw Skarbu Państwa. W przypadku spraw czynnych (rozpoczynających z się z inicjatywy Skarbu Państwa: z powództwa lub z wniosku) w 2015 współczynnik procentowy wyniósł 66,75 % (przy powództwach uwzględnionych na kwotę 103 mln), w 2014 r. 76,89% (291 mln), w 2013 r. 56,9% (72 mln) oraz w 2012 r. 42,1% (93 mln). Dodatkowo trzeba wskazać, ze liczba zakończonych spraw w poszczególnych latach nieznacznie przekraczała 200. Niska liczba kończonych spraw (dziesięciokrotnie niższa niż w przypadku spraw biernych) nakazuje poważne potraktowanie hipotezy o nieprzewidywalności wysokości wskaźnika w konkretnych latach, jak również nieprzewidywalności wysokości kwot zasądzanych czy oddalanych w sprawach z powództwa Skarbu Państwa. Wskazać ponadto należy, iż istotna część spraw czynnych dotyczy zapłaty kar umownych – w wielu wypadkach można dostrzec podstawy do ich miarkowania, jednak podmioty reprezentujące Skarb Państwa uznają (zgodnie z powszechnie przyjętym rozumieniem przepisów ustawy o dyscyplinie finansów publicznych) za właściwe dochodzenie całych kwot kar umownych wynikających z zapisów umownych.

Wobec wejścia w życie nowelizacji ustawy o PGSP (wprowadzającej m.in. możliwość w szerszym zakresie, tj. bez zgody poszczególnych stationes fisci, przekazywania spraw do prowadzenia) w dniu 19 listopada 2015 r. i możliwości przekazywania spraw sądowych tylko wszczętych po 19 listopada 2015 r. do prowadzenia na zasadach określonych w znowelizowanej ustawie w roku 2015 przepisy art. 8b i 8c w obecnym brzmieniu nie mogły znaleźć zastosowania. Przekazywanie spraw do prowadzenia odbywało się na zasadach dotychczasowych, tj. wymagały w istocie porozumienia pomiędzy PGSP a poszczególnymi stationes fisci.
Do Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa wpłynęły w 2015 r. 62 wnioski o przekazanie spraw do samodzielnego prowadzenia przez stationes fisci, zaś 221 spraw zostało przekazanych na wniosek podmiotów reprezentujących Skarb Państwa lub z inicjatywy PGSP, w tym 182 z przyczyn innych niż brak właściwości PGSP. Prokuratoria Generalna przekazywała sprawy, w których nie występowało istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów – analiza zaistnienia tych przesłanek dokonywała się oddzielnie w przypadku każdej ze spraw. Spośród 62 spraw zawnioskowanych przez stationes fisci do przekazania (sprawy te nie zostały ujęte w sprawozdaniu jako sprawy sądowe) nie

zostało przekazanych 18 spraw – 9 dotyczyło dochodzenia roszczeń z umów, 7 zasiedzeń i innych kwestii dotyczących nieruchomości, z kolei 5 nieuwzględnionych wniosków o przekazanie pochodziło od nadleśniczych, 4 od starostów, zaś 3 od jednostek wojskowych.

Ponadto zostało przekazanych do prowadzenia 182 spraw sądowych z zakresu właściwości PGSP (pozostałych 29 spraw zostało przekazanych w związku z brakiem właściwości PGSP) – przekazywania te odbywały się po uzgodnieniu z poszczególnymi stationes fisci. Przekazanych zostało 77 spraw do zakładów karnych i aresztów śledczych, 19 spraw do sadów i prokuratur, 15 do starostów, 12 do ministerstw, 11 do jednostek wojskowych, 8 do GDDKiA, po 7 do urzędów skarbowych i jednostek Policji.
Dodatkowo wskazać należy, iż do samodzielnego prowadzenia przez Ministra Skarbu Państwa przekazane zostały następujące grupy spraw:
- dotyczących dochodzenia kwot zastrzeżonych na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań z umów prywatyzacji w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji,
– dotyczących roszczeń o zawarcie umowy lub o zapłatę ceny sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa wynikających z umów prywatyzacji w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji,
– dotyczących roszczeń osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa na zasadach określonych w art. 36-38 i art. 38b-38d ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji,
– określonych w art. 249 § 1, art. 252 § 1, art. 422 § 1 i art. 425 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych,
– o stwierdzenie istnienia lub nieistnienia uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub uchwał walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, prowadzonych na podstawie art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego,
– wynikających z odwołania, o którym mowa w art. 5c ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa,
– przeciwko członkom zarządu i likwidatorom spółek z ograniczoną odpowiedzialnością prowadzonych na podstawie art. 299 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych.

1.4. Pełnomocnicy zewnętrzni

Zgodnie z przepisem art. 15 ust. 1 Ustawy wykonywanie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przed sądami, trybunałami oraz innymi organami orzekającymi zostało powierzone wyłącznie radcom Prokuratorii Generalnej. Jedyny przewidziany Ustawą wyjątek dotyczy spraw przed sądami, trybunałami lub innymi organami orzekającymi w sprawach wymagających znajomości prawa obcego albo procedur lub instytucji międzynarodowych (art. 17 Ustawy).

W tego rodzaju sprawach Prokuratoria Generalna może powierzyć zastępstwo w drodze umowy cywilnoprawnej radcy prawnemu, adwokatowi lub innej osobie uprawnionej do występowania w charakterze pełnomocnika procesowego. W 2015 r. Prokuratoria Generalna udzieliła zewnętrznym kancelariom prawniczym pełnomocnictw łącznie w 2 sprawach arbitrażowych, w tym 2 nowych pełnomocnictw w sprawach zainicjowanych w 2015 r.

W powyższych postępowaniach zatrudnienie kancelarii prawniczych konieczne było ze względu na szczególne znaczenie prowadzonych spraw, specyfikę postępowania arbitrażowego, jak również wymaganą znajomość prawa obcego. W tego rodzaju sprawach niezwykle istotne znaczenie ma renoma pełnomocnika oraz jego doświadczenie w postępowaniach arbitrażowych. Z tego względu, w postępowaniach najważniejszych dla ochrony interesów Skarbu Państwa pełnomocnikami strony polskiej powinni być prawnicy zaliczani do grona najbardziej renomowanych postaci w europejskim, a nawet światowym arbitrażu inwestycyjnym lub handlowym.

Podkreślić jednak należy, że Prokuratoria Generalna aktywnie wspiera i nadzoruje pełnomocników. Ponadto w wielu sprawach PGSP samodzielnie prowadziła i prowadzi postępowania arbitrażowe we współpracy z właściwymi urzędami państwowymi. Na dzień 31 grudnia 2015 r. Prokuratoria Generalna prowadziła jedno takie postępowanie. Samodzielne prowadzenie większej liczby postępowań arbitrażowych przez Prokuratorię Generalną jest jednak bardzo trudne z uwagi na ograniczone możliwości kadrowe oraz wąskie możliwości w zakresie kształtowania wynagrodzeń radców Prokuratorii Generalnej o odpowiednich kwalifikacjach w zakresie znajomości prawa obcego. Z tej perspektywy zatrudnienie kancelarii prawniczych, pomimo że z ekonomicznego punktu widzenia jest mniej korzystne niż zwiększenie wydatków budżetowych na etatyzację i wynagrodzenia radców Prokuratorii Generalnej, jawi się jako konieczność z punktu widzenia organizacji Urzędu.

W 2015 r. zakończyły się 2 postępowania arbitrażowe, w których Prokuratoria Generalna udzieliła pełnomocnictw zewnętrznym kancelariom prawniczym.

Lp.	Strona przeciwna	Przedmiot arbitrażu	Wysokość roszczeń	Kancelaria zewnętrzna
1.	Inwestor amerykański	ochrona inwestycji	372.000.000 PLN	K&L Gates Jamka Spółka Komandytowa
2.	Inwestor holenderski	ochrona inwestycji	192.978.023 PLN	K&L Gates Jamka Spółka Komandytowa
3.	Wykonawca fiński	umowa offsetowa	7.943.180,39 EUR	Domański, Zakrzewski, Palinka Spółka Komandytowa
4.	Inwestorzy cypryjscy	ochrona inwestycji	1.500.000.000 PLN	Domański, Zakrzewski, Palinka Spółka Komandytowa
5.	Inwestor cypryjski	ochrona inwestycji	1.000.000.000 EUR	Bird & Bird Maciej Gawroński Spółka komandytowa
6.	Inwestor norweski	ochrona inwestycji	100.000.000 PLN	Domański, Zakrzewski, Palinka Spółka Komandytowa
7.	Inwestor indyjski	ochrona inwestycji	81.633.810 EUR	Bird & Bird Maciej Gawroński Spółka komandytowa
8.	Inwestorzy austriaccy	ochrona inwestycji	10.000.000 EUR	Wardyński i Wspólnicy Spółka Komandytowa
9.	Inwestor luksemburski	ochrona inwestycji	1.888.413.217 PLN	Bird & Bird Maciej Gawroński Spółka komandytowa
10.	Inwestor luksemburski	ochrona inwestycji	16.646.480,06 EUR	K&L Gates Jamka Spółka Komandytowa
11.	Inwestor amerykański	ochrona inwestycji	56.000.000 PLN	Domański, Zakrzewski, Palinka Spółka Komandytowa
12.	Inwestor kanadyjski	ochrona inwestycji	100.000.000 USD	CMS Cameron McKenna Greszta i Sawicki Spółka komandytowa

2. DZIAŁALNOŚĆ OPINIODAWCZA

Działalność opiniodawcza na rzecz administracji publicznej jest drugim, obok zastępstwa procesowego Skarbu Państwa, podstawowym zadaniem Prokuratorii Generalnej. Jej kompetencje w tym zakresie mają na celu zapewnienie państwowym jednostkom organizacyjnym niezależnych i profesjonalnych opinii prawnych we wszystkich aspektach działalności państwowej.

Zgodnie z art. 10 Ustawy, w sprawach dotyczących ważnych praw lub interesów Skarbu Państwa, Prokuratoria Generalna, na wniosek podmiotu reprezentującego Skarb Państwa, wydaje opinie prawne, w tym także opiniuje projekty umów. Prokuratoria Generalna nie może odmówić wydania opinii prawnej, jeżeli wartość przedmiotu sprawy przekracza kwotę 1.000.000 zł.

Opinie prawne wydane przez Prokuratorię Generalną nie mają szczególnej mocy prawnej i nie stanowią wiążącej wykładni prawa dla innych organów administracji. Jakość wydawanych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa opinii prawnych jest jednak wysoko oceniana i są one pomocne w opracowywaniu przez inne organy państwowe własnych rozstrzygnięć i decyzji.

W 2015 r. zostało złożonych **26** wniosków o wydanie opinii. Wnioski o wydanie opinii składały w roku sprawozdawczym następujące jednostki organizacyjne:

Lp.	PODMIOTY	Liczba
1.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	4
2.	Minister Środowiska	4
3.	Minister Skarbu Państwa	3
4.	Minister Sportu i Turystyki	3
5.	Prezydent Miasta Gdańska	2
6.	Prezydent Miasta Krakowa	2
7.	Dyrektor Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia	1
8.	Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	1
9.	Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie	1
10.	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	1
11.	Minister Spraw Zagranicznych	1
12.	Nadleśnictwo Ustka	1
13.	Nadleśnictwo Warcino	1
14.	Wojewoda Śląski	1

Do dnia 31 grudnia 2015 r. wydano 14 opinii prawnych, w 4 sprawach odmówiono sporządzenia opinii, w pozostałych przypadkach zakończono sprawy w inny sposób (na przykład: wnioskodawca cofnął wniosek, wnioskodawca nie uzupełnił wniosku mimo wezwania, co powodowało, że wydanie opinii było niemożliwe, w uzgodnieniu z wnioskodawcą podjęto inne czynności w sprawie), bądź sprawy te na dzień 31 grudnia 2015 r. pozostawały w toku tj. opinia była opracowywana, bądź oczekiwano na przykład na uzupełnienie danych.

3. UDZIAŁ W TWORZENIU PRAWA (LEGISLACJA)

Kolejnym z ustawowych zadań Prokuratorii Generalnej jest „opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących praw lub interesów Skarbu Państwa, a także regulujących postępowania przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi" (art. 4 ust. 1 pkt 5 Ustawy). Należy zwrócić uwagę, iż Prokuratoria Generalna, będąc państwową jednostką organizacyjną nadzorowaną

przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, nie posiada prawa inicjatywy ustawodawczej (art. 118 ust. 1 i 2 Konstytucji R.P.), ani nie jest uprawniona do bezpośredniego wnoszenia dokumentów rządowych do rozpatrzenia przez Radę Ministrów (§ 22 Regulaminu pracy Rady Ministrów).

W 2015 r. do Prokuratorii Generalnej wpłynęło **690** wniosków o opinie legislacyjne do projektów dokumentów rządowych, w tym:

Lp.	TYP OPINIOWANEGO PROJEKTU DOKUMENTU	Liczba wniosków
1	Projekt rozporządzenia ministra	460
2	Projekt ustawy	106
3	Projekt rozporządzenia RM	39
4	Projekt stanowiska RM	26
5	Projekt innego dokumentu rządowego	18
6	Projekt uchwały	18
7	Projekt założeń do projektu ustawy	5
8	Projekt rozporządzenia Prezesa RM	4
9	Projekt zarządzenia	2
10	Projekt innego dokumentu europejskiego	1
11	Projekt umowy międzynarodowej	1
12	Inne	10

Oznacza to, że liczba wniosków o opinie legislacyjne w porównaniu do poprzedniego roku (645) wzrosła o 45 wnioski co stanowi 6,98 %.

Przykładowo można wskazać, że problematyka opiniowanych aktów dotyczyła tak istotnych kwestii jak takich jak: projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa, projekt ustawy o zamówieniach publicznych, projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, projekt ustawy o rewitalizacji, projekt ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, projekty rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie utworzenia specjalnych stref ekonomicznych, projekt rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa zmieniającego rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa, projekt ustawy o zamówieniach publicznych, projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, projekt ustawy o rewitalizacji, projekt ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, projekty rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie utworzenia specjalnych stref ekonomicznych, projekt rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa zmieniającego rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców.

Rola Prokuratorii Generalnej w omawianym zakresie koncentruje się na zapewnieniu ochrony interesów Skarbu Państwa, spójności systemowej i poprawności legislacyjnej.

Działalność uzupełniającą, powiązaną z opiniowaniem aktów normatywnych, stanowi sygnalizowanie wątpliwości dotyczących niespójności, bądź niejasności regulacji prawnych istotnych z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa, a dostrzeżonych podczas analizy przedstawionych wniosków o sporządzenie opinii prawnych. Sugestie są zawierane bądź bezpośrednio w opinii prawnej (w sytuacji, gdy adresat opinii władny był zainicjować działania legislacyjne), bądź są kierowane bezpośrednio do podmiotów kompetentnych do rozważenia zasadności wprowadzenia odpowiednich zmian normatywnych (w sytuacji, gdy adresat opinii nie był władny zainicjować działań legislacyjnych).

W ramach zadań związanych z legislacją radcowie Prokuratorii uczestniczyli w wielu komisjach prawniczych w Rządowym Centrum Legislacji i w konferencjach uzgodnieniowych dotyczących projektów aktów normatywnych, a także w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich dotyczących wielu projektów ustaw. Wykonując te zadania radcowie udzielali również szeregu niesformalizowanych informacji dotyczących praktyki stosowania przepisów oraz udzielali konsultacji podmiotom zaangażowanym w proces legislacyjny.

IV. GŁÓWNE OBSZARY ZAANGAŻOWANIA PROKURATORII GENERALNEJ W RAMACH ZASTĘPSTWA PROCESOWEGO SKARBU PAŃSTWA I RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ[3]

1. Sprawy międzynarodowe, arbitrażowe i infrastrukturalne

1.1. Postępowania arbitrażowe toczące się na podstawie umów o ochronie i wzajemnym popieraniu inwestycji

W 2015 r. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa prowadziła łącznie jedenaście postępowań arbitrażowych w sprawach z powództw złożonych w oparciu o:
a) Traktat o stosunkach handlowych i gospodarczych między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki sporządzony w Waszyngtonie w dniu 21 marca 1990r., przez 2 inwestorów,
b) umowę pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Holandii o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji sporządzoną w Warszawie dnia 7 września 1992r., przez 1 inwestora,
c) umowę pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Cypru w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzoną w Warszawie dnia 4 czerwca 1992r., przez 2 inwestorów,
d) umowę pomiędzy Rządem RP a Rządem Republiki Indii o popieraniu i ochronie inwestycji, sporządzoną w Warszawie dnia 7 października 1996r., przez 1 inwestora,
e) umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i ochrony inwestycji sporządzoną w Warszawie 5 czerwca 1990r., przez 1 inwestora,
f) umowę między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Rep. Austrii w sprawie popierania i ochrony inwestycji sporządzoną w Wiedniu 24 listopada 1988r., przez 1 inwestora,
g) umowę między Rządem PRL a Rządem Królestwa Belgii i Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburga w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji sporządzoną w Warszawie dnia 19 maja 1987r., przez 2 inwestorów,
h) umowę między Rzeczpospolitą Polską a Rządem Kanady w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji sporządzoną w Warszawie 6 kwietnia 1990r., przez 1 inwestora.

Dwa z wymienionych postępowań wszczęte zostały w 2015r.

Dwa z ww. postępowań zakończyły się w 2015r. wydaniem wyroku.

W dniu 24 listopada 2015r. został wydany wyrok końcowy przez Centrum Rozwiązywania Sporów Pomiędzy Inwestorem a Państwem (ICSID) na podstawie Traktatu o stosunkach handlowych i gospodarczych między Rzecząpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki sporządzonego

3 Przy prezentacji poszczególnych obszarów zaangażowania Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa podano - w większości przypadków - liczbę spraw należących do danej kategorii. Zastrzec jednak należy, że dane te mają jedynie przybliżony (szacunkowy) charakter ponieważ Prokuratoria Generalna w ramach systemu sprawozdawczego nie indywidualizuje sprawy ze względu na jej kategorię. Bazą odniesienie do określania procentowego udziału spraw jest liczba spraw na dzień 31 grudnia 2013 r. (6872). W tych przypadkach, w których w ogóle nie podano liczby spraw nie było możliwe ich ustalenie za pomocą systemu sprawozdawczego Prokuratorii Generalnej.

w dniu 21 marca 1990 r. w sprawie z powództwa inwestorów amerykańskich przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Arbitrażowy oddalił wszystkie roszczenia Skarżących. Wyrok potwierdza przestrzeganie przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych i prawidłowość działania organów podatkowych.

W dniu 13 października 2015r. w sprawie z powództwa inwestorów cypryjskich Trybunał Arbitrażowy wydał wyrok oddalający wszystkie roszczenia inwestorów (wyrok w sprawie kosztów został wydany w dniu 4 stycznia 2016r.). Trybunał Arbitrażowy w wydanym wyroku oddalił roszczenia powodów dotyczące rzekomego wywłaszczenia ich inwestycji stwierdzając, że nie wykazali oni, by Rzeczpospolita Polska naruszyła obowiązek zapewnienia ochrony inwestycjom powodów wynikający z umowy zawartej w dniu 4 czerwca 1992 r. pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Cyprem w sprawie wzajemnej ochrony i popierania inwestycji.

1.2. Arbitraż handlowy i sprawy infrastrukturalne

Arbitraż (sądownictwo polubowne) jest traktowany jako alternatywna metoda rozwiązywania sporów. Zgodnie z art. 1212 § 1 k.p.c. wyrok sądu polubownego ma moc prawną na równi z wyrokiem sądu powszechnego po stwierdzeniu jego wykonalności albo uznaniu przez sąd państwowy. Podpisana przez prawie wszystkie państwa świata Konwencja nowojorska (Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych sporządzona w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r.) stanowi podstawę zapewnienia globalnej wykonalności i skuteczności orzeczeń sądów arbitrażowych wydanych w sporach handlowych.
Skarb Państwa również korzysta z arbitrażu jako metody rozstrzygania sporów. Podstawą właściwości sądu polubownego jest umowa stron zwana zapisem na sąd polubowny lub klauzulą arbitrażową. Spory poddawane są nie tylko pod rozstrzygniecie stałych sądów polubownych, znaczna ich część jest prowadzona przez sądy działające *ad hoc,* zazwyczaj na podstawie Regulaminu arbitrażowego Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL).

Szczególnie skomplikowane są spory ze spółkami budującymi drogi krajowe i autostrady, ale również z partnerami prywatnymi realizującymi projekty drogowe w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Większość umów dotyczących realizacji inwestycji infrastrukturalnych jest oparta o międzynarodowe wzorce umowne, w tym warunki kontraktowe opracowane przez międzynarodowe stowarzyszenie FIDIC *(Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils).* Prowadzenie sporów wynikających z takich kontraktów wymaga również znajomości języków obcych oraz rozumienia niezwykle skomplikowanych zagadnień technicznych i finansowych. Dodatkowym utrudnieniem jest konieczność analizy obszernych akt sprawy liczących kilkadziesiąt tomów. Przeciwnicy procesowi Skarbu Państwa reprezentowani są przez całe zespoły prawników z renomowanych kancelarii prawnych zajmujących czołowe miejsca w międzynarodowych rankingach.

W niektórych umowach zawieranych przez Skarb Państwa zawierane są klauzule arbitrażowe, poddające spory z nich wynikające pod rozstrzygniecie sądów polubownych. Czasem są to tzw. wielostopniowe klauzule arbitrażowe, gdzie przed skierowaniem sprawy do sądu polubownego, strony zobowiązały się w pierwszej kolejności prowadzić negocjacje, zasięgnąć opinii niezależnego eksperta, lub poddać sprawę pod rozstrzygnięcie komisji rozstrzygającej takie spory. W 2015 roku prowadzono dwie sprawy przed sądem polubownym (nadal w toku) oraz szereg postępowań postarbitrażowych (ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu arbitrażowego), które dotyczyły wyroków wydanych przez trybunały arbitrażowe.

Szczególnie dużą ilość sporów generują inwestycje, w których doszło do odstąpienia od umowy z generalnym wykonawcą robót budowlanych. Należy nadmienić, że dużym sporom z generalnymi wykonawcami często towarzyszy znaczna grupa spraw wszczynanych przez podwykonawców, powołujących się na solidarną odpowiedzialność Skarbu Państwa jako inwestora. Dokonanie przez Skarb Państwa płatności na rzecz podwykonawców generuje z kolei roszczenia regresowe Skarbu Państwa w stosunku do wykonawców, które czasem wymagają dochodzenia na drodze sądowej. Cały czas powiększa się liczba roszczeń regresowych dochodzonych przez Skarb Państwa od generalnych wykonawców związanych z bezpośrednią wypłatą wynagrodzenia na rzecz przedsiębiorców dostarczających materiały lub świadczących usługi związane z realizowanymi inwestycjami drogowymi, które to płatności były dokonywane na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 2012 r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych (tzw. „specustawa pomocowa").

Należy zwrócić uwagę także na spory z podmiotami wykonującymi prace projektowe dotyczące przedsięwzięć infrastrukturalnych, czy przedsiębiorcami mającymi zapewnić bieżące utrzymanie zrealizowanych inwestycji.

Zwrócić uwagę należy na tendencję, że do prowadzenia trafia coraz więcej spraw trudnych, skomplikowanych, wymagających wszechstronnego i pracochłonnego przygotowania, w których występują istotne problemy prawne.

2. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za wadliwe decyzje administracyjne, podatkowe i celne

Przepisy Kodeksu cywilnego statuują odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez wadliwe decyzje administracyjne i podatkowe. Należy zauważyć – co podnoszone było już w poprzednich sprawozdaniach Prokuratorii Generalnej – że zakres odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie wyżej wymienionych przepisów jest najszerszy wśród systemów prawnych państw Unii Europejskiej. W tej sytuacji zapewnienie ochrony interesów Skarbu Państwa nie jest łatwe. W prowadzonych procesach Prokuratoria Generalna podkreśla, że dochodzenie odszkodowania za wadliwą decyzję administracyjną lub podatkową w postępowaniu przed sądami powszechnymi wymaga wykazania spełnienia ogólnych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej zawartych w Kodeksie cywilnym. Ustalenie bezprawnego charakteru rozstrzygnięć organów administracyjnych – w postaci stwierdzenia nieważności wydanych uprzednio decyzji lub stwierdzenia ich wydania z naruszeniem prawa – nie powinno skutkować zasądzeniem odszkodowania od Skarbu Państwa, jeżeli w danym przypadku nie można wykazać przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci wystąpienia szkody i związku przyczynowego. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r. sygn. akt II CSK 609/14 wskazano: *Konieczność dokonania oceny istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a bezprawnym zarzucanym przez powoda zaniechaniem pozwanego polegającym na niewykonaniu prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego zachodziłaby niezależnie od tego, czy ocena byłaby dokonywana na podstawie samodzielnie stosowanego art. 154 p.p.s.a., czy też z uwzględnieniem przepisu art. 417 lub art. 417[1] k.c.* W wyroku z dnia 30 listopada 2015 r. sygn. akt XII C 52/2009 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu rozpoznał wieloletni spór dotyczący odpowiedzialności za decyzje podatkowe wytoczony przez przedsiębiorcę prowadzącego m.in. działalność deweloperską oraz inwestycyjną na rynku instrumentów finansowych. Ta sprawa jest istotna z względu na wartość potencjalnej inwestycji wynoszącą 0,5 mld zł, ale również ze względu na konstrukcje cywilistyczne. Po pierwsze, sąd ocenił, iż w przypadku inwestycji deweloperskich, do których nie doszło, szczególnie starannie należy udokumentować prawdopodobieństwo zrealizowania i sfinansowania takiej inwestycji, gdyż mamy do czynienia z konstrukcją utraconych korzyści. Po drugie, potwierdził, iż nie jest dopuszczalne arbitralne ustalanie daty ewentualnego wycofania się z inwestycji w instrumenty finansowe (sprzedaży tych instrumentów). Każde wnioskowanie *ex post*, skażone wiedzą o historycznym przebiegu kursów, oznaczałoby przyjęcie uprzywilejowania w stosunku do innych uczestników

obrotu. Dopuszczanie formułowania wniosków o szkodzie pry wykorzystaniu wiedzy o zachowaniu rynku w przeszłości i opieranie twierdzeń na danych historycznych całkowicie eliminuje element ryzyka inwestycji w instrumenty finansowe.

3. Sprawy sądowe, których celem jest umożliwienie egzekucji zobowiązań podatkowych, celnych oraz innych należności budżetowych.

Liczną grupę stanowią sprawy, w których Prokuratoria Generalna wytacza powództwo w celu umożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji zobowiązań podatkowych lub celnych. Na dzień 31 grudnia 2015 r. w PGSP było 235 takich spraw w toku (ok. 3,33%), z których 117 wpłynęło w 2015 r. Są to przede wszystkim tzw. skargi pauliańskie, czyli powództwa o uznanie za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli. Celem tej instytucji prawnej jest zapobieganie skutkom działania dłużników, którzy wyzbywają się majątku aby uniknąć zaspokojenia wierzycieli. Nadmienić też należy, że często skutkiem skierowania przeciwko osobie trzeciej powództwa opartego o art. 527 i nast. k.c. jest dobrowolne uregulowanie zaległości podatkowej przez tę osobę lub przez dłużnika.

Wobec pojawiających się wątpliwości, czy roszczenie o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną przysługuje Skarbowi Państwa jako wierzycielowi publicznoprawnemu warto wskazać na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 4 grudnia 2015 r. sygn. akt I ACa 1472/15, w którym stwierdzono: *Odnosząc się do zastrzeżeń Sądu Okręgowego co do możliwości objęcia konstrukcją cywilistyczną skargi pauliańskiej, w drodze analogiae legis, wierzytelności publicznoprawnych wskazać należy, iż w orzecznictwie (wyrok SN z 13.05.2005 r., I CK 577/04; uchwała SN z 12.03.2003 r., III CZP 55/02; wyrok SN z 28.10.2010 r., II CSK 227/10) wskazywano m.in., że wyrok wydany w procesie pauliańskim nie rodzi nowych prawno-podatkowych stanów faktycznych podlegających opodatkowaniu, nie powoduje także rozszerzenia zakresu opodatkowania, lecz stwarza jedynie wierzycielowi możliwość przeprowadzenia w przyszłości skutecznej egzekucji należności publicznoprawnej z przedmiotów majątkowych, których dłużnik się wyzbył w celu pokrzywdzenia wierzyciela. Stwierdzając, na podstawie art. 527 i n. k.c. bezskuteczność umowy zawartej z dłużnikiem publicznoprawnym i osobą trzecią sąd nie wskaże zatem w ogóle w obszarze uprawnień i obowiązków podstawowych. Nie tworzy żadnych nowych obowiązków podstawowych, jak wyżej wskazano, a jedynie chroni już ustaloną należność publicznoprawną. Tym samym nie sposób przyjmować iżby naruszone zostały reguły zakazujące stosowania analogii w postępowaniu podatkowym, tym bardziej gdy uwzględni się, że skarga pauliańska nie jest powództwem zmierzającym do zasądzenia roszczenia ani do bezpośredniego zaspokojenia wierzyciela. Celem skargi nie jest rozstrzyganie o zasadności wierzytelności publicznoprawnej, lecz jedynie uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią.*

W sprawach tych istotne zagadnienie stanowi to, czy istnienie zobowiązania podatkowego w rozumieniu art. 21 § 1 Ordynacji podatkowej, jeszcze nieskonkretyzowanego wydaną w stosunku do dłużnika decyzją podatkową, stanowi wierzytelność istniejącą w dacie dokonywania przez dłużnika czynności.

Jednym z ważniejszych zagadnień pojawiających się na tle przepisów o skardze pauliańskiej, które znalazło odzwierciedlenie w najnowszym orzecznictwie w sprawach prowadzonych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, jest kwestia zaskarżania czynności prawnej dłużnika w postaci umowy darowizny nieruchomości z jednoczesnym obciążeniem przedmiotu darowizny służebnością osobistą na rzecz dłużnika. Wskazany mechanizm zawierania umów darowizny wraz z ustanowieniem służebności osobistej stał się jednym z częściej wykorzystywanych sposobów usuwania majątku przez dłużników w obawie przed grożącą egzekucją. Kwestia pokrzywdzenia wierzyciela w wyniku dokonania darowizny z jednoczesnym obciążeniem przedmiotu darowizny służebnościami była już uprzednio przedmiotem oceny prawnej, wyrażonej przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 listopada 2012 r. (II CSK 206/12, M.Pr.Bank. 2013, nr 10, poz. 46). Dopiero jednak sprawy z udziałem Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa doprowadziły do ugruntowania orzecznictwa dotyczącego wskazanej problematyki.

W sprawach dotyczących zaskarżenia czynności prawnej dłużnika w postaci umowy darowizny nieruchomości z jednoczesnym obciążeniem przedmiotu darowizny służebnością osobistą na rzecz dłużnika, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wywodzi, iż biernie

legitymowanym w procesie pauliańskim jest również dłużnik, jako beneficjent ustanowionej służebności osobistej. Zapatrywanie powyższe zostało *expressis verbis* wyrażone w uzasadnieniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 27 marca 2015 r. sygn. akt I C 647/14 oraz w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 lipca 2015 r. sygn. akt XII C 2124/14.

Ponadto, na gruncie przedmiotowych spraw, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa podnosi, iż w przypadku, gdy dochodzi do przeniesienia przez dłużnika na rzecz osoby trzeciej prawa własności nieruchomości, co następuje w związku z ustanowieniem na jego rzecz służebności osobistej, to z punktu widzenia instytucji skargi pauliańskiej czynność taka stanowi jedną czynność prawną, rodzącą pokrzywdzenie wierzyciela poprzez oba jej materialnoprawne skutki. W konsekwencji przesłanka pokrzywdzenia wierzyciela zdefiniowana w art. 527 § 2 k.c. powinna być odnoszona do całości czynności prawnej dokonanej jedynym aktem notarialnym. Stanowisko takie należy uznać obecnie za ugruntowane w najnowszym orzecznictwie sądów powszechnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2015 r. sygn. akt I ACa 1690/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 sierpnia 2015 r. sygn. akt I ACa 1833/14, wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 27 marca 2015 r. sygn. akt I C 647/14, wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 lipca 2015 r. sygn. akt XII C 2124.

W prowadzonych sprawach Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wywodzi, iż omawiana czynność prawna w postaci darowizny nieruchomości z równoczesnym obciążeniem jej służebnością osobistą prowadzi do pokrzywdzenia wierzyciela nie tylko z powodu bezpłatnego wyzbycia się przez dłużnika składnika majątkowego, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie, ale także z racji obciążenia w ramach świadczenia wzajemnego darowanej nieruchomości nieodpłatną, dożywotnią, skuteczną *erga omnes*, służebnością osobistą. Pokrzywdzenie wierzyciela w tym wypadku jest głębsze niż przy dokonaniu wyłącznie samej darowizny. Przysporzenie na rzecz dłużnika, jako prawo niezbywalne, pozbawione jest wartości majątkowej, ma jednak ten efekt ekonomiczny, że zgodnie z art. 1000 § 3 k.p.c. obniża wartość egzekucyjną nieruchomości. Brak zaskarżenia ustanowienia służebności osobistej prowadziłby do uniemożliwienia realnego zaspokojenia się przez wierzyciela z nieruchomości. Sama zaś służebność osobista, jako prawo niezbywalne (art. 300 k.c.) nie podlega egzekucji. *Causa* takiej umowy darowizny zawiera w sobie jednocześnie oczekiwanie na świadczenie wzajemne w postaci obciążenia nieruchomości. Spełnienie przez obdarowanego świadczenia wzajemnego z substratu majątkowego, który nabył od dłużnika, kwalifikuje zawartą umowę przeniesienia własności nieruchomości z równoczesnym obciążeniem jej służebnością osobistą jako czynność prawną nieodpłatną w rozumieniu art. 528 k.c.

Podsumowując, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wywodzi, iż pokrzywdzenie wierzyciela publicznoprawnego w przypadku dokonania darowizny wraz z ustanowieniem służebności osobistej następuje w wyniku kauzalnego powiązania opisanych wyżej czynności, zaś interes prawny wierzyciela ujawnia się w pełni dopiero przy łącznym żądaniu ubezskutecznienia darowizny nieruchomości i ustanowienia służebności osobistej.

4. Sprawy związane z ustawą o grach hazardowych

W roku 2015 znacznie wzrosła ilość spraw z udziałem Skarbu Państwa zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, w których powodowie wywodzili swoje roszczenia z zaniechania notyfikacji Komisji Europejskiej przepisów ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U.2015.612), w trybie dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych.

Konsekwencje finansowe ewentualnego uznania roszczeń branży hazardowej za uzasadnione byłyby niezwykle poważne. W toczącym się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowaniu w sprawie P 4/14 Minister Finansów wskazał, iż uznanie zaskarżonych przepisów wyżej wymienionej ustawy za niekonstytucyjne wiązałoby się z koniecznością zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych podmiotów działających na rynku gier hazardowych, które oscylują na poziomie 6 mld zł (pozwy o

odszkodowania oraz zawezwania do prób ugodowych), a ostateczne skutki finansowe ewentualnego orzeczenia o niekonstytucyjności przedmiotowych przepisów mogą okazać się znaczenie wyższe w związku z wystąpieniem na drogę sądową innych podmiotów działających w sektorze gier hazardowych oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą związaną z branżą hazardową (np. producentów automatów do gier).

Wprawdzie wyrokiem z dnia 11 marca 2015 sygn. P 4/14 Trybunał Konstytucyjny uznał kwestionowane przepisy ustawy o grach hazardowych za zgodne z Konstytucją, a wyrokiem z dnia 11 czerwca 2015 sygn. C 98/14 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, iż zaniechanie wymaganej art. 8 i 9 dyrektywy 98/34 notyfikacji przepisów prawa krajowego nie rodzi odpowiedzialności Państwa Członkowskiego względem jednostek na podstawie prawa Unii Europejskiej, to jednak kwestią otwartą pozostało zagadnienie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. z tytułu zatrzymań przez funkcjonariuszy Służby Celnej automatów do gier hazardowych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 107 Kodeksu karnego skarbowego w zw. z art. 6 ust. 1 i 14 ust. 1 ustawy o grach hazardowych. Z uwagi na złożoność tego problemu prawnego i zaistniałe rozbieżności w orzecznictwie sadowym, postanowieniem z dnia 30 lipca 2015 r. sygn. akt V ACa 708/14 Sąd Apelacyjny w Gdańsku zwrócił się do Sądu Najwyższego z następującym pytaniem prawnym *Czy jest działaniem bezprawnym w rozumieniu art. 417 § 1 k.c. podjęcie czynności karnoprocesowych w postępowaniu karnoskarbowym przez funkcjonariuszy Urzędu Celnego na podstawie obowiązujących formalnie w krajowym porządku prawnym przepisów ustawy z dnia 19.11.2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. Nr 201, poz. 1540 ze zm.) uchwalonej z naruszeniem obowiązku notyfikacji wynikającego z art. 8 ust. 1 Dyrektywy 98/34 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku (Dz.U. UE L1998.204.37 ze zm.) i czy prowadzi ono do powstania odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powstałe w związku z podjęciem tych czynności?* Sąd Najwyższy podzielił w tej sprawie stanowisko prezentowane przez Prokuratorię Generalną, i odmawiając podjęcia uchwały wskazał, między innymi, iż *Uwzględnienie powództwa odszkodowawczego byłoby możliwe w razie przyjęcia, że kwestia odmowy zastosowania przepisu prawa krajowego nie budzi istotnych wątpliwości interpretacyjnych z uwagi na dostępny dorobek orzeczniczy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i sądów krajowych. Tymczasem jednak ani Trybunał Sprawiedliwości, ani Trybunał Konstytucyjny nie zajęły dotychczas jednoznacznego stanowiska w kwestii, czy art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 1 u.g.h. zawierają przepisy wymagające notyfikacji stosownie do dyspozycji art. 8 ust. 1 dyrektywy 98/34/WE. Co więcej, orzecznictwo Izby Karnej Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych jest w tym zakresie rozbieżne.*

Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w prowadzonej z udziałem Prokuratorii Generalnej sprawie o sygn. akt V CSK 137/15, w której niekorzystny dla Skarbu Państwa wyrok został uchylony i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Skarga kasacyjna podmiotu z branży gier hazardowych, oparta na odmiennej wykładni art. 417 k.c., nie została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy (postanowienie z dnia 8 grudnia 2015 r sygn. akt IV CSK 382/15).

Na chwilę obecną jest za wcześnie, by ocenić, na ile stanowisko Sądu Najwyższego powstrzyma dalsze roszczenia podmiotów eksploatujących automaty do gier hazardowych bez dopełnienia wymogów przewidzianych przez kwestionowane przepisy wskazanej ustawy, tym bardziej iż z informacji przekazywanych przez podmioty współdziałające wynika, że wciąż wpływają nowe zawezwania do prób ugodowych.

W minionym roku dzięki działalności PGSP doszło też do jednoznacznego przesądzenia sposobu dochodzenia należności wynikających z nakładania kar na podstawie ustawy o grach hazardowych. Zagadnienie to budziło wątpliwości w praktyce organów celnych i powodowało niejednolite działania różnych miejscowo organów. Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 12 czerwca 2015 r. sygn. akt V ACz 547/15 wskazał, iż kary nałożone na podstawie ustawy o grach hazardowych stanowią niepodatkową należność budżetową w rozumienia art. 3 pkt 8 ustawy – Ordynacja podatkowa, a co za tym idzie mają do nich zastosowanie przepisy o orzekaniu o odpowiedzialności osoby trzeciej. Skutkiem tego dochodzenie odpowiedzialności członków zarządów spółek, na które zostały nałożone kary na podstawie ustawy o grach hazardowych, będzie tańsze, łatwiejsze i mniej pracochłonne, gdyż realizowane w drodze decyzji przewidzianej w art. 116 Ordynacji podatkowej, a nie powództw na drodze postępowania cywilnego, opartych na podstawie przewidzianej w art. 299 k.s.h.

5. Bezprawie oraz zaniechanie legislacyjne

W PGSP prowadzone są sprawy dotyczące roszczeń związanych z odpowiedzialnością Skarbu Państwa za nieprawidłowe wdrożenie dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowane infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa stwierdzone wyrokiem TSUE z dnia 30 maja 2013 r. C-512/10 (tzw. dostęp do torów) z powództw przewoźników kolejowych (Sąd Okręgowy w Warszawie I C 685/15, II C 775/15, I C 184/15, II C 607/14, I C 382/15) czy z odpowiedzialnością Skarbu Państwa za nieprawidłowe wdrożenie dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej bezpieczeństwa stwierdzone wyrokiem TSUE z dnia 12 lutego 2009 r. C-475/07 (Sąd Okręgowy w Warszawie II C 367/15).

6. Roszczenia w związku z decyzjami i aktami nacjonalizacyjnymi, w tym dotyczące tzw. dekretu o gruntach warszawskich

Bardzo istotną grupą spraw prowadzonych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa stanowią sprawy, w toku których byli właściciele lub ich domniemani następcy prawni dochodzą od Skarbu Państwa roszczeń związanych z utratą własności rzeczy (zazwyczaj – nieruchomości) na podstawie powojennych aktów nacjonalizacyjnych. W sprawach tego rodzaju dochodzenie roszczeń jest możliwe, jeżeli dokonywane ekspropriacje były niezgodne z prawem PRL. Ze względu nieograniczoną w czasie możliwość wzruszania powojennych decyzji administracyjnych oraz korzystny dla poszkodowanych sposób obliczania przedawnienia roszczeń odszkodowawczych przewidziany w kodeksie postępowania administracyjnego (w uchylonym, ale znajdującym zastosowanie do spraw tego rodzaju art. 160 § 1 k.p.a.) jakiekolwiek, choćby przybliżone, oszacowanie zagrożenia interesów Skarbu Państwa w omawianym zakresie jest bardzo utrudnione. Możliwość nieograniczonego w czasie wzruszania decyzji ekspropriacyjnych prowadzi do naruszenia pewności obrotu prawnego w zakresie stanu prawnego nieruchomości – być może zasadne byłoby ustawowe wprowadzenie ostatecznego terminu do wzruszania decyzji nacjonalizacyjnych. Szczególnie dyskusyjne pozostają w tym kontekście – zaaprobowany przez orzecznictwo sądowe obrót roszczeniami „reprywatyzacyjnymi" oraz działania reaktywowanych osób prawnych, których rzeczywisty związek z przedwojennymi właścicielami pozostaje co najmniej wątpliwy.

Główną grupę spraw stanowią postępowania o odszkodowania od Skarbu Państwa za decyzje i inne akty nacjonalizacyjne i wywłaszczeniowe. W tej kategorii podstawowe znaczenie mają sprawy dotyczące „dekretu warszawskiego", czyli roszczenia wysuwane pod adresem Skarbu Państwa w związku z dekretem z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279).

W obronie interesów Skarbu Państwa Prokuratoria Generalna podnosi m.in., że wysokość odszkodowania za przejęte przez państwo nieruchomości winna uwzględniać ograniczenia prawne, którym podlegałyby nieruchomości budynkowe, gdyby nie doszło do ich przejęcia przez państwo. Większość nieruchomości użytkowanych w tym okresie przez prywatnych właścicieli była bowiem obciążona obligatoryjnym prawem najmu, który zmniejszał wartość oraz dochody uzyskiwane z nieruchomości. Prokuratoria Generalna podnosi zarzut nieuchronności wywłaszczenia danej nieruchomości na podstawie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz.U. z 1961 r. Nr 18, poz. 94) oraz na podstawie dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz.U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31), a także zwraca uwagę na potencjalną odmowę przyznania poprzedniemu właścicielowi nieruchomości z powodu jej niezbędności dla planowej realizacji budownictwa ogólnomiejskiego i zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego. Nieuchronność takiego wywłaszczenia wpływa na wysokość uzyskiwanego przez byłych właścicieli

odszkodowania, ponieważ odszkodowanie ustalane jest wówczas według zasad określonych w wyżej wymienionych aktach prawnych. Konieczność uwzględniania rezerwowej przyczyny, która mogłaby prowadzić do skutku tożsamego ze skutkiem wywołanym przez zdarzenie wyrządzające szkodę zostało potwierdzone także przez orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2010 r. (IV CSK 467/09).
W ostatnim okresie odnotowano skokowy wzrost liczby pozwów o zapłatę odszkodowania z tytułu wydania wadliwych decyzji o sprzedaży lokali mieszkalnych w budynkach położonych na gruncie nieruchomości warszawskich, objętych działaniem ww dekretu z dnia 26 października 1945 r. Orzecznictwo sądów powszechnych jest nadal niejednolite w tej kwestii, pomimo wydania w dniu 21 sierpnia 2014 r. przez Sąd Najwyższy uchwały III CZP 49/14, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli stwierdzono nieważność decyzji administracyjnej odmawiającej przyznania byłemu właścicielowi nieruchomości prawa własności czasowej Na podstawie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.), źródłem poniesionej przez niego (jego następców prawnych) szkody może być także wydana z naruszeniem prawa decyzja zezwalająca na sprzedaż lokali w budynku położonym na tej nieruchomości. Zaś w dniu 3 września 2015 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę w składzie siedmiu sędziów (sygn. akt III CZP 22/15), w której stwierdził, że jeżeli stwierdzono wydanie z naruszeniem prawa decyzji odmawiającej byłemu właścicielowi przyznania prawa do gruntu na podstawie art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.) źródłem poniesionej przez niego (jego następców prawnych) szkody nie jest decyzja zezwalająca na sprzedaż lokalu w budynku położonym na nieruchomości, także w razie stwierdzenia jej wydania z naruszeniem prawa.

Znaczącą liczbę spraw stanowią także sprawy związane z nacjonalizacją dokonaną na podstawie ustawy z 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 3, poz. 17 ze zm.). W tego typu sprawach Prokuratoria Generalna podnosi, że odpowiedzialność za szkody wyrządzone w latach powojennych można opierać tylko i wyłącznie na podstawie obowiązujących wówczas przepisów, które nie przewidywały odpowiedzialności Skarbu Państwa za zaniechanie legislacyjne.

Roszczenia byłych właścicieli i ich następców prawnych w stosunku do Skarbu Państwa wysuwane są także w związku z przeprowadzoną po II wojnie światowej reformą rolną. Dekret o reformie rolnej został wydany 6 września 1944 roku i miał na celu przejście na własność Skarbu Państwa majątków powyżej 50 ha ziemi uprawnej (w byłym zaborze pruskim – z uwagi na inną strukturę własnościową – 100 ha ziemi ogólnej). Byli właściciele występują najczęściej z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym na podstawie art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Oprócz tego wysuwane są roszczenia o ustalenie, że określone nieruchomości nie przeszły na własność Skarbu Państwa na podstawie wymienionego dekretu oraz roszczenia o wydanie nieruchomości, czy też uzyskanie odszkodowania lub zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez Skarb Państwa.

We wszystkich wyżej wymienionych grupach spraw (tzw. reprywatyzacyjnych") istotną rolę odgrywa kwestia stanu nieruchomości, a ściśle rzecz ujmując zagadnienie sprowadzające się do pytania czy wysokość poniesionej szkody (w postaci utraty nieruchomości) wskutek wydania aktu nacjonalizacyjnego winna uwzględniać zmianę stanu nieruchomości jaki nastąpił po dniu utraty tej nieruchomości. Kwestia ta ma bardzo istotne znaczenie albowiem wskutek zmian np. planu zagospodarowania przestrzennego wartość ta aktualnie jest niejednokrotnie kilka lub kilkanaście razy wyższa. Problematyka ta była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, na skutek skarg kasacyjnych składanych przez Prokuratorię Generalną. Sąd Najwyższy (wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r. V CSK 81/13 , wyrok z dnia 14 czerwca 2013 r. V CSK 388/12, wyrok z dnia 13 października 2010 r., sygn. I CSK 678/09 oraz wyrok z dnia 12 marca 2015 r. I CSK 457/14) stwierdził, iż przy ustaleniu odszkodowania za znacjonalizowaną nieruchomość jej stan ma być

przyjmowany według daty wyrządzenia szkody (w tym także przeznaczenie znacjonalizowanej nieruchomości w planie zagospodarowania).

Inną aktualnie już mniejsza grupę spraw, w których zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratoria Generalna, stanowią sprawy o zapłatę rekompensat na podstawie art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.). Powodowie w tych sprawach podnoszą, że przysługuje im roszczenie o zapłatę rekompensat, bowiem zgodnie z treścią art. 7 roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności zasobów wymienionych w art. 1 tej ustawy (np. lasy, parki narodowe) zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów. Jako ewentualną podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa powodowie podają art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 września 2004 r. w zw. z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, podnosząc, iż na skutek zaniechanie legislacyjnego, ponieśli szkodę. Orzecznictwo sądów powszechnych zajmowane dotąd w tych sprawach podziela stanowisko Prokuratorii Generalnej, zgodnie z którą art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju nie zawiera treści normatywnej pozwalającej na dochodzenie roszczeń od Skarbu Państwa. Wobec braku kategorycznego obowiązku wydania „ustawy o rekompensatach", przepis art. 7 nie może być podstawą wysuwania roszczeń z tytułu zaniechania legislacyjnego (tak m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2012 r. sygn. akt I CSK 77/12, I CSK 96/12 i I CSK 59/12, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 94/12).

Wskazać należy na stały wpływ spraw związanych z reprywatyzacją do PGSP (co zostało zobrazowane w poniższej tabeli). Przypomnieć trzeba, że obecne regulacje pozwalają na wzruszanie decyzji administracyjnych (składanie wniosków o stwierdzenie nieważności czy wydania z rażącym naruszeniem prawa poszczególnych decyzji administracyjnych) bez ograniczeń czasowych, zaś uzyskanie decyzji w postępowaniu wzruszeniowym jest tzw. prejudykatem do występowania z roszczeniem odszkodowawczym. Biorąc pod uwagę zaprezentowane poniżej dane oraz konieczność zakończenia stanu niepewności prawnej wynikającej z ewentualnych wadliwości decyzji nacjonalizacyjnych poważnego rozważenia wymaga kwestia ustawowego uregulowania zasad dochodzenia tych roszczeń odszkodowawczych, poprzez np. wskazanie terminu po upływie którego nie będzie już możliwe wzruszanie decyzji nacjonalizacyjnych. Zakreślenie odpowiednio długiego terminu na ostateczne uregulowanie tych kwestii przez zainteresowane podmioty pozwoli jak się wydaje na uniknięcie zarzutów dotyczących ewentualnej niekonstytucyjności proponowanych regulacji ustawowych.

Sprawy kategorii "Reprywatyzacja" w latach 2006 - 2015					
Rok	**Liczba spraw wszczętych**	**Wartość przedmiotu sporu w PLN w sprawach wszczętych**	**Liczba spraw zakończonych**	**Kwota roszczeń zasądzonych od SP w PLN**	**Kwota roszczeń oddalonych w sprawach przeciwko SP w PLN**
2006	149	1 132 636 422,97	4	944 734,00	47 000 028,00
2007	191	1 404 534 850,45	43	0,00	52 167 731,00
2008	172	1 147 693 510,50	120	31 329 088,74	349 869 255,84
2009	137	1 381 388 595,39	109	45 742 716,68	384 158 780,30
2010	146	807 728 056,10	80	52 798 947,85	164 921 045,18
2011	156	1 865 211 358,52	84	52 094 384,54	230 861 452,29
2012	138	498 732 457,41	104	317 245 787,55	485 079 949,65

2013	149	634 073 935,86	71	191 555 728,80	926 748 203,09
2014	130	476 185 542,37	61	122 760 380,09	450 258 534,82
2015	140	864 710 128,92	67	149 204 774,39	291 712 647,09
Łącznie:	**1 508**	**10 212 894 858,49**	**743**	**963 676 542,64**	**3 382 777 627,26**

7. Sprawy tzw. „późnych przesiedleńców"

Do PGSP nadal wpływają pozwy dotyczące roszczeń tzw. „późnych przesiedleńców" o zapłatę odszkodowań za pozostawione w latach 1956-1984, po wyjeździe na stałe do RFN lub NRD nieruchomości (gospodarstwa rolne).Wydaje się, że wysyp tego rodzaju roszczeń można powiązać z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2012 r. III CZP 88/11, w której Sąd Najwyższy zajął stanowisko korzystne dla spadkobierców osoby, która zachowała własność nieruchomości na tzw. Ziemiach Odzyskanych dzięki stwierdzeniu narodowości polskiej i nadaniu obywatelstwa polskiego, Sąd Najwyższy przesądził, że w przypadku, gdy opuszczając kraj utracili oni obywatelstwo polskie, to nie byli objęci zakresem art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach.

8. Sprawy związane z problematyką roszczeń kościelnych osób prawnych

Następną istotną kategorię postępowań stanowiły w roku 2015 r. sprawy dotyczące roszczeń kościelnych osób prawnych, wywodzonych z przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP (Dz.U. z 23 maja 1989 r. nr 29 poz. 154 ze zm.).

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 czerwca 2011 r. (K 3/09), który wypowiedział się w przedmiocie regulacji prawnych zawartych w powołanej wyżej ustawie oraz na skutek nowelizacji, wprowadzonej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2011 r., Nr 18, poz. 89) zniesiono postępowanie regulacyjne.

Na mocy artykułu 2 ust. 1 ww. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, z dniem 1 marca 2011 r. została zniesiona Komisja Majątkowa właściwa do przeprowadzenia postępowania regulacyjnego. Ustawodawca przyznał jednak uczestnikom postępowań regulacyjnych, w których zespół orzekający lub Komisja Majątkowa w pełnym składzie nie uzgodniły orzeczenia przed dniem 1 lutego 2011 r., prawo do wystąpienia, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania o tym pisemnego zawiadomienia, do sądu z żądaniem zasądzenia dochodzonego w postępowaniu regulacyjnym roszczenia (art. 4 ust. 1 w zw. z art. 5 ustawy zmieniającej).

Roszczenia kościelnych osób prawnych dotyczą – zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego – przywrócenia kościelnym osobom prawnym własności nieruchomości, przyznania odpowiedniej nieruchomości zamiennej, bądź przyznania odszkodowania ustalonego według przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości.

Aktualnie Prokuratoria Generalna wykonuje zastępstwo procesowe w około 70 tego typu sprawach.

9. Roszczenia osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych

W roku 2015, odnotowano drugi rok z rzędu spadek (o ok. 300 spraw) wpływu spraw z powództw osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych – opartych na zarzucie naruszenia dóbr osobistych, w szczególności w związku z niezachowaniem w tych jednostkach normy powierzchniowej przypadającej na jednego osadzonego (tzw. przeludnienie), jak również innymi warunkami towarzyszącymi odbywaniu kary, m.in. dostępem do świadczeń medycznych, ograniczeniem korzystania z zajęć kulturalno-oświatowych, warunkami w celach uniemożliwiającymi zachowanie intymności, a także innymi warunkami bytowymi. Sprawy te są obecnie najliczniejszą kategorią spraw prowadzonych w Prokuratorii Generalnej (1635 sprawy, 23,19 % wszystkich spraw w dniu 31 grudnia 2015 r.). Powyższa sytuacja ma związek z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2008 r. (SK 25/07, OTK-A 2008, nr 4, poz. 62), którym stwierdzono niezgodność art. 248 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks karny wykonawczy z przepisami Konstytucji, a także wyrokami Sądu Najwyższego m.in. z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06 (OSNC 2008, nr , poz. 13), czy 17 marca 2010 r., II CSK 486/09 (LEX nr 599534). W przywołanych powyżej sprawach, radcowie konsekwentnie odwoływali się do wypracowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, iż stwierdzenie naruszenia dóbr osobistych osób osadzonych i ewentualne zasądzenie zadośćuczynienia z tego tytułu, nie może wiązać się jedynie z ustaleniem faktu przebywania w przeludnionej celi, ale wykazaniem, że odbywanie przez osadzonego kary w przeludnionej celi było połączone z innymi jeszcze uciążliwościami. Stanowisko procesowe Skarbu Państwa w omawianych sprawach uwzględniało również okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia w okolicznościach konkretnej sprawy musi wiązać się z wykazaniem wypełnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności określonych w art. 24 i 448 k.c.
Przywołane powyżej stanowisko Prokuratorii Generalnej zyskało akceptację i zostało ugruntowane w licznych judykatach Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy wskazał, iż dokonując oceny czy warunki przebywania w jednostce penitencjarnej osiągnęły poziom nieludzkiego i poniżającego traktowania, sąd orzekający winien wziąć pod uwagę łącznie wszystkie parametry; ocena minimalnego poziomu dolegliwości jest bowiem relatywna, tj. zależy od wszystkich okoliczności sprawy, w tym takich jak długość trwania określonego traktowania, jego następstwa psychiczne fizyczne oraz – w niektórych przypadkach – płeć, wiek, stan zdrowia osoby mu poddanej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 603/11 oraz postanowienia tego sądu z dnia 23 lipca 2012 r., II CSK 50/12 i z dnia 7 września 2012 r., V CSK 527/11 – niepublikowane).

10. Odpowiedzialność za orzeczenia wydane w postępowaniu cywilnym

Obowiązujący od 2004 r. art. 417^1 § 2 k.c. przewiduje odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wydaniem prawomocnego orzeczenia. W 2015 r. Prokuratoria Generalna prowadziła ok. 268 spraw tego rodzaju co stanowi ok. 3,80 % wszystkich spraw. Niezbędnym warunkiem uzyskania odszkodowania jest co do zasady tzw. prejudykat, czyli uprzednie stwierdzenie niezgodności z prawem konkretnego orzeczenia. Dlatego przepisy art. 424^1-424^{12} k.p.c. przewidują możliwość wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, która przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Zakres orzeczeń, od których opisana skarga przysługuje, został rozszerzony zakresowo na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 1 kwietnia 2008 r. (SK 77/06) oraz rozszerzony czasowo na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 grudnia 2009 r. (SK 34/08), w którym uznano, że art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) – w zakresie, w jakim wyłączał skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia sądu wyrządzającego szkodę, które stało się prawomocne po dniu wejścia w życie Konstytucji RP –jest niezgodny z art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Skutkiem drugiego z tych wyroków stała się możliwość wnoszenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w stosunku do wszystkich orzeczeń, które stały się prawomocne po wejściu w życie Konstytucji RP. Należy również zwrócić uwagę na art. 424^{1b} k.p.c.,

który stanowi, że w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

W orzecznictwie jednolicie prezentowana jest wykładnia, zgodnie z którą tylko orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami (z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć) albo takie, które zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, można uznać za niezgodne z prawem. Pogląd ten kilkakrotnie był wyrażany przez Sąd Najwyższy (wyrok SN z 18 lutego 2009 r., I CNP 97/08; wyrok SN z 27.02.2009 r., II CNP 117/08). Stanowisko Sądu Najwyższego zyskało aprobatę Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z dnia 27 września 2012 r. (SK 4/11), stwierdził, że art. 424^1 § 1 k.p.c., rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

11. Sprawy związane z zasiedzeniem nieruchomości przez Skarb Państwa

W 2015 r. Prokuratoria Generalna nadal prowadziła sprawy dotyczące zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa (**211**, t.j. ok. 2,99 % wszystkich spraw według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.). Prokuratoria Generalna prowadzi sprawy o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie przez Skarb Państwa. Uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej z 26 października 2007 r. (III CZP 30/07), Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że władanie cudzą nieruchomością przez Skarb Państwa, uzyskane w ramach sprawowania władztwa publicznego, może być posiadaniem samoistnym prowadzącym do zasiedzenia. Sąd Najwyższy dopuścił zarazem, by zasiedzenie na rzecz Skarbu Państwa nie biegło, jeżeli właściciel nie mógł skutecznie dochodzić wydania nieruchomości na skutek działania siły wyższej (art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c.).

Bliski przedmiotowo sprawom o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości tryb potwierdzania własności nieruchomości nabytych przez Skarb Państwa z mocy prawa na podstawie różnych aktów normatywnych o charakterze nacjonalizacyjnym (np. nabycie własności nieruchomości przez przemilczenie), był przedmiotem sprawy rozpoznanej przez Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 5 grudnia 2014 r., sygn. III CZP 98/14. Sąd Najwyższy, podzielając stanowisko Prokuratorii Generalnej, podjął uchwałę, iż art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2012, poz. 1460 t.jedn.) stanowi podstawę rozpoznania wniosku Skarbu Państwa o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 lit. a dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. z 1946 r., Nr 13, poz. 87 z późn. zm.) w trybie postępowania nieprocesowego. Istota tego rozstrzygnięcia sprowadza się do uproszczenia trybu postępowania w takich sprawach, które musiały być rozpoznawane w procesach.

12. Sprawy związane z problematyką ustalenia opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntu Skarbu Państwa

Kolejną kategorię spraw prowadzonych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa stanowią sprawy o ustalenie opłaty za użytkowanie wieczyste gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa i oddanego w użytkowanie wieczyste. Łącznie w PGSP było 295 takich spraw w toku na 31 grudnia 2015, wpływ w 2015 roku to 173 sprawy. Zgodnie z art. 80 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2004 r. Nr 261 poz. 2603 ze zm.) - w sytuacji wniesienia sprzeciwu od orzeczenia SKO ustalającego wysokość opłaty za użytkowanie wieczyste, kwestia ustalenia opłaty staje się przedmiotem postępowania sądowego. W tego typu sprawach pojawia się wiele kwestii, przykładowo dot. zaliczenia nakładów poczynionych na nieruchomość przez

użytkownika wieczystego na poczet opłat z tyt. użytkowania wieczystego, czy też wykładni art. 77 ust. 2a cyt. wyżej ustawy, które są przedmiotem orzecznictwa sądów powszechnych, a także Sądu Najwyższego. Tytułem przykładu można wskazać wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 6 grudnia 2012r. wydanym w sprawie o sygn. III CSK 62/12, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że granicą obowiązku sądów powszechnych przy aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego jest ustalenie wysokości tej opłaty (wartość nieruchomości razy stawka procentowa). Dopiero zaś zaktualizowana opłata roczna może być przedmiotem zastosowania art. 77 ust. 2a ustawy o gospodarce nieruchomościami, która to norma prawna jest adresowana do właściciela nieruchomości obowiązanego zastosować ją prawidłowo.

Kwestia stosowania art. 77 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 j.t.) została rozstrzygnięta uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 28.02.2013 r., sygn. III CZP 110/12, jednakże aktualnie spory ogniskują się m.in. wokół zasad i granic zaliczenia nakładów użytkownika wieczystego na grunt Skarbu Państwa (art. 77 ust 4 i 6 ugn).

13. Sprawy związane z realizacją inwestycji drogowych

Aktualnie także można wyróżnić stosunkowo liczną grupę spraw opartych o art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczegółowych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych (Dz. U. Nr 80, poz. 721 ze zm), jak też o art. 98 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 j.t.). Pierwsza grupa dotyczy wykupu tzw. resztówek w związku z realizacją inwestycji drogowych; są to sprawy o zapłatę oraz o ukształtowanie prawa. Druga kategoria pozostaje w związku z dokonanym podziałem nieruchomości na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego, dotyczy nieruchomości, które w wyniku podziału zostały przeznaczone pod drogi publiczne. W tej kategorii można wyróżnić sprawy, w których podstawą żądania jest bezprawność działania organów administracji w związku z realizacją prawa do odszkodowania (opieszałość w wydaniu decyzji o odszkodowaniu).

14. Pozwy zbiorowe.

W 2015 r. Prokuratoria Generalna do Prokuratorii Generalnej wpłynęły dwie nowe sprawy toczące się na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44). Na koniec roku Prokuratoria Generalna prowadziła 10 spraw tego rodzaju, dotyczących między innymi skutków zawalenia się hali Międzynarodowych Targów Katowickich, przeniesienia środków z Otwartych Funduszy Emerytalnych do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, regulacji prawnej punktów aptecznych, roszczeń związanych ze skutkami powodzi na Wiśle w 2010 r. czy też sprawy akcjonariuszy Stoczni Szczecińskiej. Należy przy tym odnotować stały wzrost zainteresowania tą formą dochodzenia roszczeń.

15. Zastępstwo Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 Ustawy, do Prokuratorii Generalnej należy wyłączne zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem art. 8b ust. 5 Ustawy. Zastrzeżenie to dotyczy sytuacji przekazania sprawy lub grupy spraw podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa. W takim wypadku, w odniesieniu do przekazanych spraw, wspomniany podmiot uprawniony jest również do występowania przed Sądem Najwyższym.

W roku 2015 wpłynęło 238 spraw (ok. 6,54 % wszystkich spraw), w których Prokuratoria Generalna wykonywała zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym. Zastępstwo to dotyczyło udziału w postępowaniach wywołanych wniesieniem skarg kasacyjnych, skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz zażaleń do Sądu

Najwyższego lub przedstawieniem temu Sądowi zagadnień prawnych przez sądy na podstawie art. 390 k.p.c.

Przedmiotem tych spraw są kwestie związane m.in. z problematyką odpowiedzialności cywilnej (zarówno kontraktowej jaki i deliktowej), praw rzeczowych, czy też zagadnień cywilnoprocesowych. W związku z tą działalnością, w roku 2015 zapadło wiele istotnych orzeczeń sądowych dotyczących praw i interesów Skarbu Państwa oraz judykatów, które przyczyniły się do rozwoju prawa prywatnego poprzez wyjaśnienie wątpliwości, które towarzyszyły niektórym instytucjom prawnym. W wyniku tej działalności zapadło wiele orzeczeń, które przyczyniły się do rozwoju prawa prywatnego poprzez wyjaśnienie wątpliwości towarzyszących szczególnie skomplikowanym instytucjom prawnym. Tytułem przykładu można wymienić rozstrzygnięcia dotyczące:

- braku siły wyższej uniemożliwiającej dochodzenie roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa wynikającej z faktu obowiązywania art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (uchwała podjęta w składzie siedmiu sędziów (III CZP 82/14)
- zakazu podziału gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste przez użytkownika wieczystego (III CZP 116/14),
- braku automatyzmu przy traktowaniu orzeczenia Sądu Najwyższego jako prejudykatu w rozumieniu art. 417^1 § 2 k.c. (V CSK 122/15, V CSK 230/14),
- odpowiedzialności członka zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. za wydatki powstałe przy rozpoznawaniu wniosku o ogłoszenie upadłości, który został oddalony z powodu braku środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego (III CZP 54/15),
- odpowiedzialności za wydanie dwóch różnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po jednej osobie, przy czym pierwsze wskazywało jako spadkobiercę testamentowego osobę, która rzeczywiście tym spadkobiercą nie była, ale jeszcze zdarzyła sprzedać nieruchomość wchodząca w skład spadku (I CSK 929/14).

V. ZATRUDNIENIE

Radcowie Prokuratorii Generalnej wykonują czynności zastępstwa procesowego w sprawach prowadzonych przez Prokuratorię Generalną. Ustawa w sposób wyczerpujący reguluje status prawny radców. Zgodnie z przepisem art. 29 ust. 1 Ustawy radcą Prokuratorii Generalnej może być osoba, która:

1) posiada obywatelstwo polskie;
2) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
3) ukończyła wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskała tytuł magistra albo ukończyła zagraniczne studia prawnicze uznane w Polsce;
4) posiada uprawnienia radcy prawnego, adwokata lub notariusza albo zajmowała stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego lub sędziego sądu administracyjnego albo stanowisko prokuratora;
5) nie była karana za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo nieumyślne przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu;
6) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy.

Zgodnie z Ustawą oraz aktami regulującymi ustrój samorządu radcowskiego i adwokackiego, z chwilą zatrudnienia na stanowisku radcy Prokuratorii Generalnej radcowie prawni muszą zawieszać wykonywanie zawodu, zaś adwokaci – skreślać się z listy adwokatów. Dodatkowo radców Prokuratorii Generalnej obowiązują rygorystyczne zakazy dodatkowego zatrudnienia lub zarobkowania. W 2015 r. wynagrodzenia i inne warunki zatrudnienia oferowane kandydatom na radców Prokuratorii Generalnej nadal nie były konkurencyjne wobec oferty rynkowej. Utrudniało to

zatrudnianie osób z najwyższymi kwalifikacjami – niezbędnymi do wykonywania czynności procesowych w sprawach sądowych prowadzonych przez Prokuratorię Generalną, najważniejszych z punktu widzenia interesów Skarbu Państwa oraz Rzeczypospolitej Polskiej.

Znaczną grupę pracowników Prokuratorii Generalnej stanowią zatrudnieni w departamentach pracownicy merytoryczni: specjaliści i główni specjaliści. Dzięki wysokim kwalifikacjom wspierają radców w wykonywaniu czynności służbowych.

Kolejną grupę stanowią pracownicy administracji i obsługi. Należą do nich zarówno zatrudnieni w Biurze Gospodarczo-Budżetowym oraz Biurze Prezesa pracownicy *stricte* administracyjni – zajmujący się w szczególności sprawami organizacyjnymi, zamówieniami publicznymi oraz księgowością – jak i zatrudnieni w departamentach referenci i inspektorzy. Do zadań tych ostatnich należy wspomaganie radców w czynnościach takich, jak powielanie dokumentów czy sporządzanie projektów prostszych pism.

Stan zatrudnienia w Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w dniu 31 grudnia 2015 r. wynosił (w przeliczeniu na pełne etaty) 192,00 etaty, w tym:

- kierownictwo – 2,
- pracownicy departamentów oraz radcowie zatrudnieni na samodzielnych stanowiskach - 145,80 (w tym radcowie i starsi radcowie – 94,00),
- pracownicy biur - 44,20.

Ogólna liczba etatów wzrosła w 2015 r. o 2 etaty, czyli o ok. 1,05%, gdyż na koniec 2014 r. wynosiła 190 etatów. Wzrost ten należy uznać za niewielki, spowodowany zatrudnieniem pracowników na zastępstwo osób z różnych powodów nieobecnych w pracy. Liczba radców Prokuratorii Generalnej w okresie sprawozdawczym zwiększyła się o jednego radcę. Wskazać przy tym należy, iż 4 radców nie wykonywało faktycznie czynności zawodowych – związane to było z urlopami macierzyńskimi, wychowawczymi, czy bezpłatnymi (łączącymi się z wykonywaniem istotnych funkcji w administracji publicznej).

Niezależnie od powyższego Prokuratoria Generalna pozostaje urzędem niewielkim w zestawieniu z szacunkami przyjmowanymi przy jej tworzeniu. Zgodnie z założeniami zawartymi w uzasadnieniu rządowego projektu Ustawy zatrudnienie w Prokuratorii Generalnej miało docelowo wynosić ok. 525 osób – i to przy założeniu, że obowiązkowe zastępstwo procesowe miało obejmować jedynie sprawy o wartości przedmiotu sporu przewyższającej 1.000.000 zł.

Średnie wynagrodzenie pracownika Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa z uwzględnieniem wszystkich składników wynagrodzenia (wynagrodzenie zasadnicze, dodatki stażowe, dodatki specjalne oraz w przypadku radców wynagrodzenie dodatkowe z tytułu kosztów zastępstwa procesowego) wynosiło:

ŚREDNIE WYNAGRODZENIE BRUTTO	
Prezesi (3)	13.406,29
Radca (17)	8.206,04
Starszy Radca (77)	12.347,59
Administracja (95 w tym 3 dyrektorów)	2.701,69

W 2015 roku łączna kwota wypłat wynagrodzenia dodatkowego z tytułu zasądzonych i ściągniętych kosztów zastępstwa procesowego wynosiła 3.756.807,93 zł.

Wskazać jednak należy, że z uwagi na zamrożenie wynagrodzeń od 2009 roku, tylko w 2015 roku z Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa odeszło 7 radców, co stanowi około 7,6 % całego korpusu radców, a także 20 cennych analityków - pracowników merytorycznych opracowujących istotne

zagadnienia prawne, co stanowi około 38,5% składu osobowego tej grupy pracowników.
Fluktuacje kadrowe, które miały miejsce, a przede wszystkim ryzyko dalszego osłabienia zespołu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, co skutkowałoby negatywnymi konsekwencjami dla interesów majątkowych Skarbu Państwa, wymagają podjęcia radykalnych przedsięwzięć ukierunkowanych na zapewnienie stabilności zatrudnienia. Najbardziej skutecznym, sprawdzonym mechanizmem zapobiegającym takim zjawiskom jest optymalizacja wynagrodzeń, poprzez ustalenie ich na poziomie uwzględniającym skalę obciążenia zadaniami służbowymi, odpowiedzialności zawodowej, wymaganych kwalifikacji, oraz niezbędnego doświadczenia i zaangażowania, koniecznych do wykonywania tak doniosłych zadań.

VI. REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa jest jednostką budżetową – dysponentem części 74 budżetu państwa.
W części 74 – Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa zaplanowane zostały wydatki w dwóch działach:
1. dział 750 – Administracja publiczna
rozdz. 75003 – Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa
2. dział 752 – Obrona Narodowa
rozdz. 75212 – Pozostałe wydatki obronne

Zgodnie z ustawą budżetową na 2015 r. plan wydatków Prokuratorii Generalnej wynosił 31.737.000,00 zł. W trakcie roku budżetowego była zmiana ustawy budżetowej na 2015 rok, w której Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa zmniejszono wydatki o 700.000,00 zł. Wobec powyższego plan wydatków po zmianie ustawy budżetowej wynosił 31.037.000,00 zł.
Wykonanie planu wydatków Prokuratorii Generalnej na 2015 r. wyniosło 29.001 693,07 z., tj. 93,44 %
Głównymi kategoriami wydatków w 2015 roku były:

1. wynagrodzenia, w tym dodatkowe wynagrodzenie roczne w wysokości: 15.627.586,41 zł;
2. pochodne od wynagrodzeń w wysokości: 3.086.514,17 zł;
3. czynsz najmu siedziby PGSP w wysokości: 2.656.648,68 zł;
4. podróże służbowe krajowe i zagraniczne w wysokości: 472.615,24 zł;
5. wydatki na zewnętrzne usługi prawnicze w wysokości: 3.686.449,72 zł;
6. wydatki majątkowe w wysokości: 208.647,77 zł;
7. pozostałe wydatki bieżące w wysokości: 3.263.231,08 zł.

Główne kategorie wydatków w 2015 r.

1) wynagrodzenia, w tym dodatkowe wynagrodzenie roczne	15.627.586,41 PLN
2) pochodne od wynagrodzeń	3.086.514,17 PLN
3) czynsz najmu siedziby PGSP	2.656.648,68 PLN
4) podróże służbowe krajowe i zagraniczne	472.615,24 PLN
5) wydatki na zewnętrzne usługi prawnicze	3.686.449,72 PLN
6) wydatki majątkowe	208.647,77 PLN
7) pozostałe wydatki bieżące	3.263.231,08 PLN

VII. KONTROLA ZARZĄDCZA

W Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa funkcjonuje system kontroli zarządczej, o której mowa

w rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.). Obejmuje ona ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy – w następujących obszarach:
1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
2) skuteczności i efektywność działania,
3) wiarygodności sprawozdań,
4) ochrony zasobów,
5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
6) efektywności i skuteczności przepływu informacji,
7) zarządzania ryzykiem.

VIII. ROZWÓJ ZAWODOWY PRACOWNIKÓW PROKURATORII GENERALNEJ

W 2015 r. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa kontynuowała cykl szkoleń wewnętrznych prowadzonych przez pracowników i wybitnych prawników spoza urzędu.
W 2015 roku przeprowadzono następujące szkolenia:

a) Wybrane aspekty nowelizacji k.c. i k.p.c. z dnia 10 lipca 2015 r. (sędzia Marcin Uliasz),
b) Ochrona danych osobowych w toku postępowania sądowego (Dyrektor Departamentu w GIODO Monika Krasińska),
c) Prawo autorskie (prof. Dorota Sokołowska),
d) Zmiana ustawy o ochronie danych osobowych (Dyrektor Departamentu w GIODO Monika Krasińska),
e) Ochrona własności w konstytucji a kwestie reprywatyzacyjne (dr Bohdan Zdziennicki),
f) Czy dowód z opinii biegłego ma charakter obligatoryjny (dr Katarzyna Gajda – Roszczynialska),
g) Instruktarz udzielania I pomocy (Inspektor BHP).

IX. DANE PORÓWNAWCZE ZA OSTATNICH PIĘĆ LAT

Dane/Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba spraw sądowych w toku na 31 grudnia danego roku	6 439	6 872	7 223	7 537	7 085
Liczba spraw sądowych zakończonych	3 324	4 160	3 982	3 698	4 024
Liczba nowych spraw sądowych	4 478	4 709	4 330	4012	3 641
Skuteczność liczbowa - sprawy bierne/czynne (w %)	95,97	94,55	95,15	94,67	94,32
	74,11	74,54	75,31	86,18	85,81
Zatrudnienie (w etatach)	162,1	161,1	182,5	190	192
Koszty działalności łącznie (w tys. zł)	37 101,95	26 396,45	29 821,67	28 784,33	29 001,69

w tym - koszty własne (w tys. zł)	21 487,15	21 838,85	24 336,49	25 002,39	25 315,24
w tym - kancelarie zewnętrzne (w tys. zł)	15 614,80	4 557, 00	5 485,18	3 781,94	3 686,45

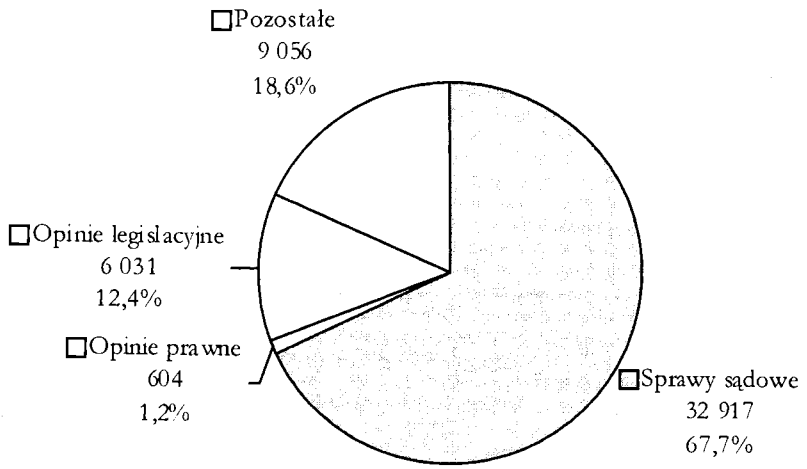
INFORMACJA STATYSTYCZNA
O SPRAWACH PROWADZONYCH W PGSP

stan na dzień 31 grudnia 2015 r.

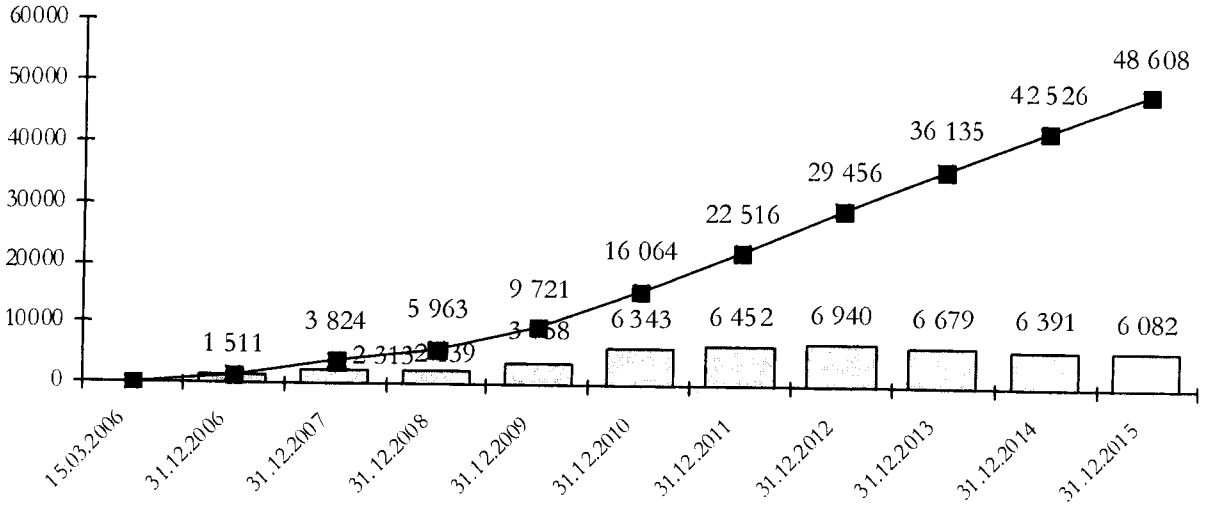
1. Sprawy zarejestrowane w PGSP wg klasyfikacji zbiorczej

Typ spraw	Liczba spraw wg roku wszczęcia										
	2006	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**RAZEM**
Sprawy sądowe	1 190	1 740	1 466	2 636	4 715	4 478	4 709	4 330	4 012	**3 641**	32 917
Opinie prawne	59	111	94	82	48	47	44	42	51	**26**	604
Opinie legislacyjne	133	373	421	756	816	731	727	739	645	**690**	6 031
Pozostałe	129	89	158	284	764	1 196	1 460	1 568	1 683	**1 725**	9 056
RAZEM	1 511	2 313	2 139	3 758	6 343	6 452	6 940	6 679	6 391	**6 082**	**48 608**

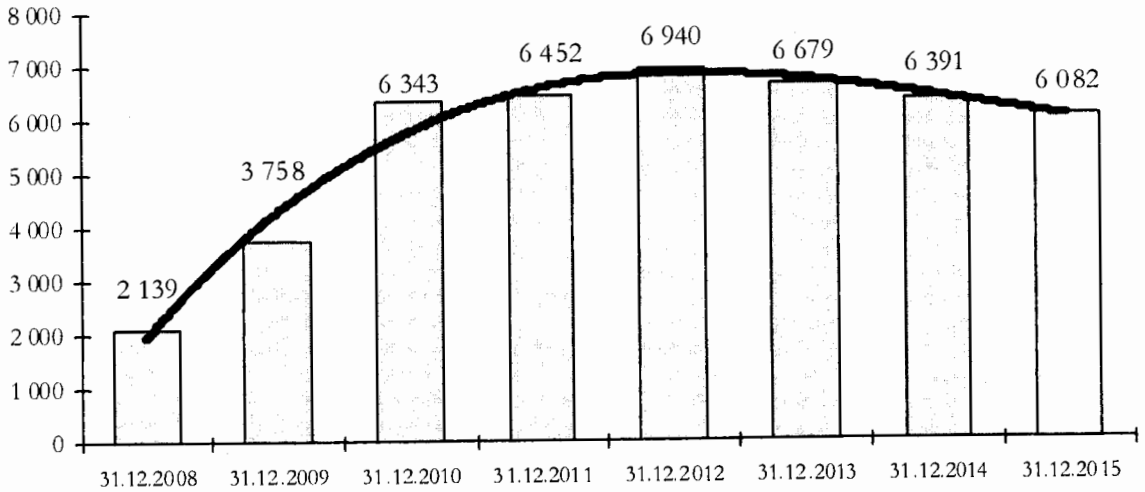
Sprawy zarejestrowane w PGSP w latach 2006-2015

Dynamika wpływu spraw z porównaniem rocznego wpływu spraw do PGSP w latach 2006-2015

Tendencja zmian rocznego wpływu spraw do PGSP w latach 2008-2015

2. Sprawy sądowe prowadzone przez PGSP w 2015 r. - zestawienie chronologiczne

Sprawy sądowe prowadzone przez Prokuratorię Generalną w 2015 r.	Liczba spraw
Pozostające w toku wg stanu na dzień 1 stycznia 2014 r.	7 537
Zarejestrowane w okresie 1. stycznia - 31. grudnia 2015 r.	3 641
Pozostające w toku wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.	7 085*

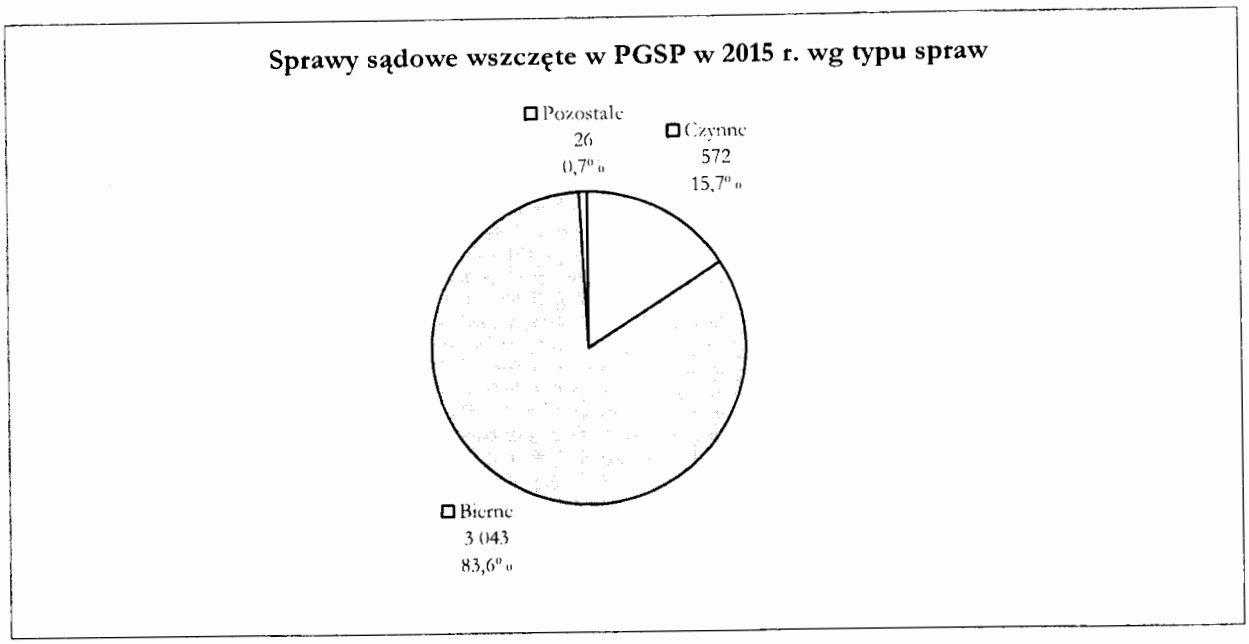
* rozbieżność na 69 spraw wynika z narastającej od początku funkcjonowania PGSP liczby spraw zamykanych - łączonych z innymi sprawami, co do chwili obecnej nie było ujmowane w statystykach. W wyniku tej operacji narastała rozbieżność pomiędzy liczbą spraw zakończonych w danym roku, a liczbą spraw faktycznie nie prowadzonych na koniec danego roku statystycznego (tu na dzień 31 grudnia 2015 roku).

3 Sprawy sądowe wszczęte w 2015 r.

3.a. Liczba spraw wg typu bierna/czynna* z łączną wartością przedmiotu sprawy wg waluty

Typ wszczętych spraw	Liczba wszczętych spraw	Łączna wartość przedmiotu sprawy wg waluty		
		PLN	USD	EUR
Bierne	3 041	21 721 832 114,48	70 000	1 700 383,80
Czynne	574	836 947 544,01	271 282,28	88 425,00
Pozostałe	26	98 966 207,41	-	-
RAZEM	3 641	22 657 745 865,90	341 282,28	1 788 808,80

* Sprawy bierne: sprawy sądowe, w których Skarb Państwa występuje po stronie pozwanej.
Sprawy czynne: sprawy, w których Skarb Państwa występuje po stronie powodowej.

3.b. Liczba spraw wg typu sądu z łączną wartością przedmiotu sprawy

Typ sądu	Liczba spraw	Łączna wartość przedmiotu sprawy wg waluty		
		PLN	USD	EUR
Sąd Najwyższy	238	163 352 331,22	-	-
Sady powszechne i polubowne, w tym międzynarodowe	3 403	22 494 393 534,68	341 282,28	1 788 808,80
RAZEM	3 641	22 657 745 865,90	341 282,28	1 788 808,80

4. Sprawy sądowe zakończone w PGSP w 2015 r.

4.a. Sprawy zakończone według zbiorczego typu wyniku postępowania

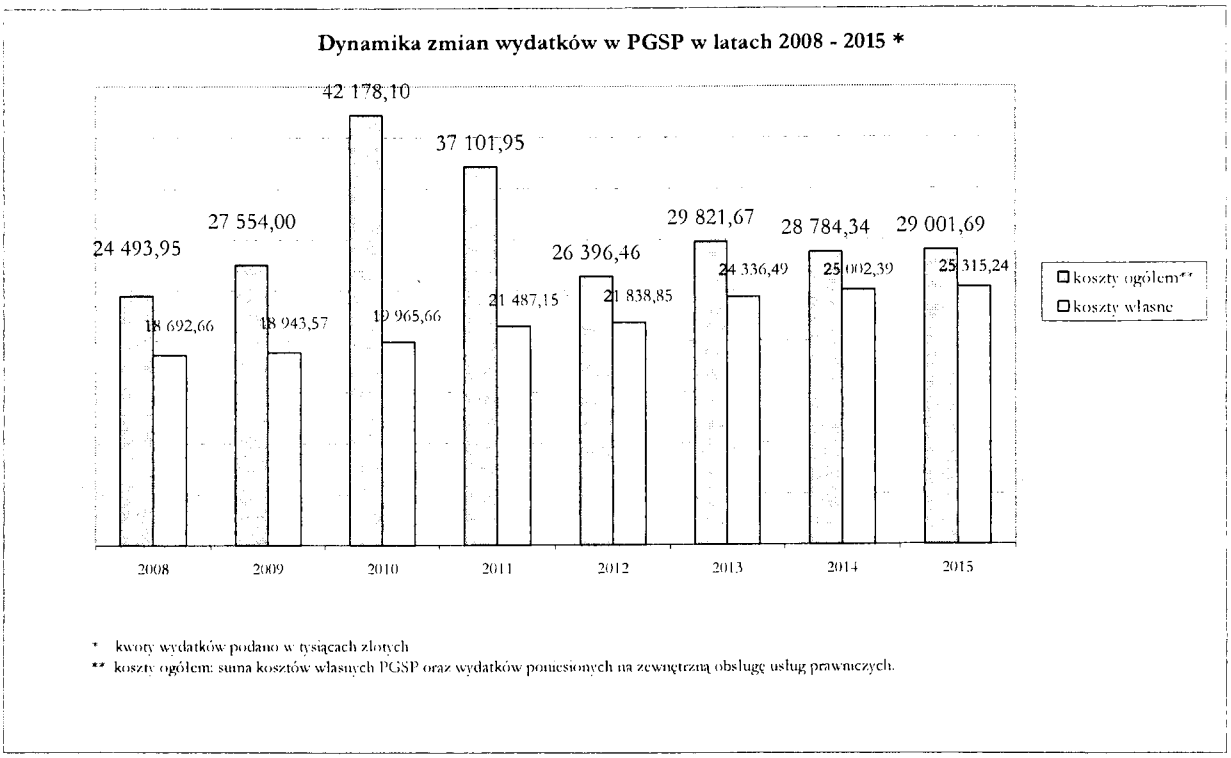
Zbiorczy typ wyniku postępowania	Liczba zakończonych spraw
Wygrana i wygrana częściowa Skarbu Państwa	**2 653**
Przegrana i przegrana częściowa Skarbu Państwa	**281**
Inne zakończenie, w tym:	**1 090**
brak właściwości PGSP	386
przekazanie do statio fisci	221
zwrot pozwu	123
umorzenie postępowania	117
niezłożenie pozwu	56
zawarcie ugody	26
niewniesienie skargi kasacyjnej	22
brak zawarcia ugody	13
cofnięcie wniosku przez statio fisci	13
niezłożenie interwencji ubocznej	4
pozostałe	109
RAZEM	**4 024**

4.b. **Wysokość kwot zasądzonych i oddalonych w sprawach zakończonych w 2015 r.**

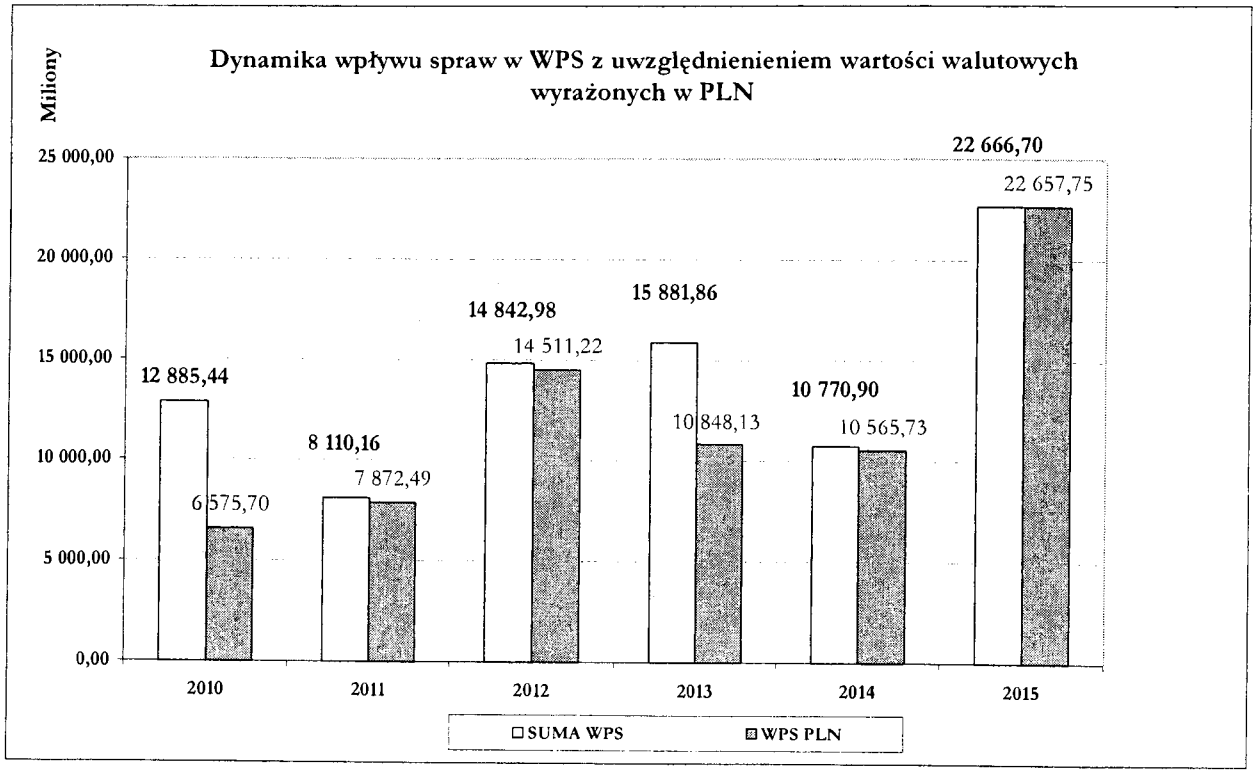
Liczba **wygranych** spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	**2 190**
Suma roszczeń **oddalonych od Skarbu Państwa**	**2 093 160 476,91 PLN** **125 979 009,11 EUR**
Liczba **przegranych** spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	**132**
Suma roszczeń **zasądzonych od Skarbu Państwa**	**247 433 078,10 PLN** **1 250,00 USD** **197 084,50 EUR**
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w PLN	**89,43 % (spadek o 2,71%)**
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w USD	**0 %**
Skuteczność w zakresie kwot roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa w EUR	**83, 24 % (spadek o 14,63%)**
Skuteczność w zakresie liczby spraw skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa	**94,32 % (spadek o 0,35 %)**

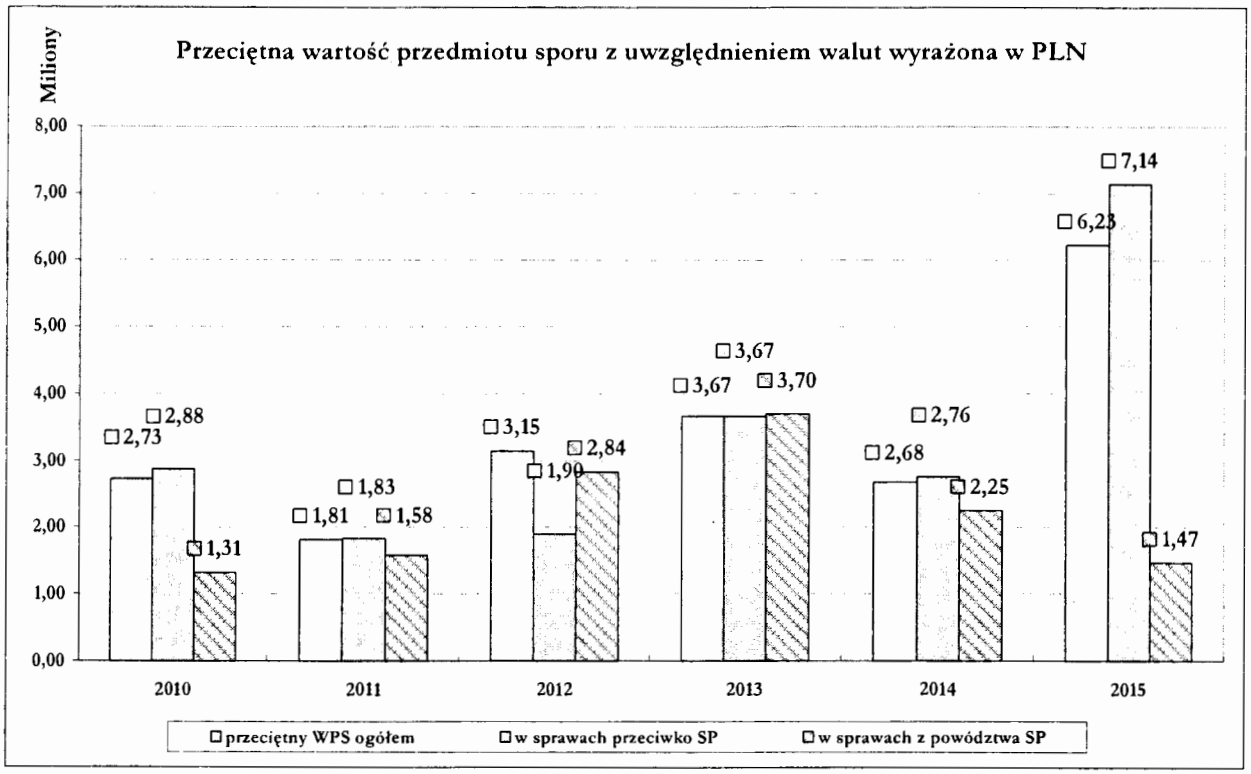
Liczba **wygranych** spraw z powództwa Skarbu Państwa	**266**
Suma roszczeń **zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa**	**103 236 488,91 PLN**
Liczba **przegranych** spraw z powództwa Skarbu Państwa	**44**
Suma roszczeń **oddalonych w sprawach z powództwa Skarbu Państwa**	**54 821 036,81 PLN** **7 248 612,54 EUR**
Skuteczność w zakresie rozstrzygnięcia co do kwot w PLN	**66,75 % (spadek o 10,14%)**
Skuteczność w zakresie rozstrzygnięcia co do kwot w EUR	**0 %**
Skuteczność w zakresie liczby spraw z powództwa Skarbu Państwa	**85,81 % (spadek o 0,37%)**

5. Dynamika zmian wydatków w PGSP

6. Dynamika zmian ogólnej wartości przedmiotu sporu w sprawach zarejestrowanych w latach 2010 – 2014

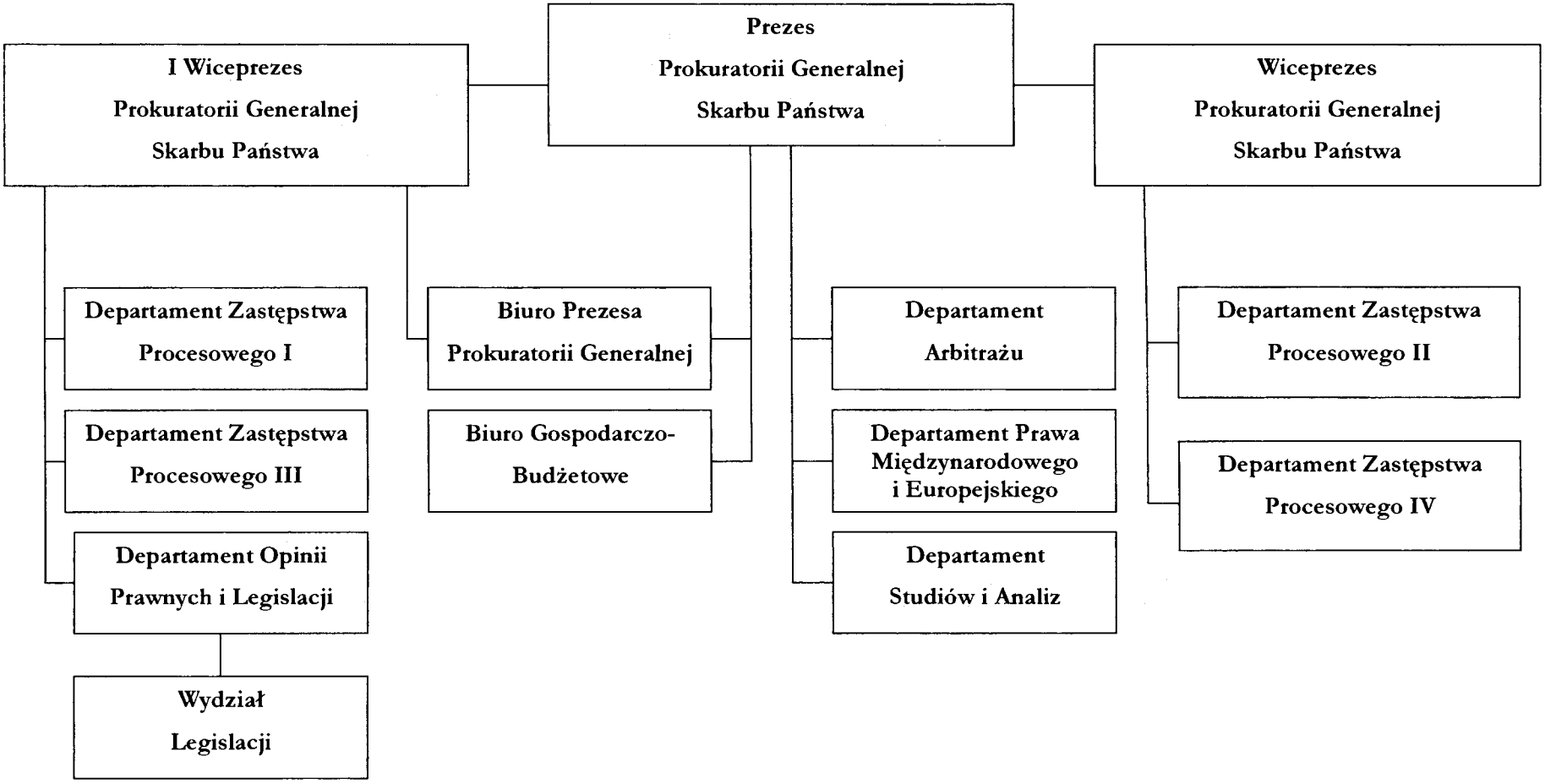

Przeciętna wartość przedmiotu sporu z uwzględnieniem walut wyrażona w PLN
Miliony
8,00
7,00
6,00
5,00
4,00
3,00
2,00
1,00
0,00
2,73
2,88
1,31
1,81
1,83
1,58
3,15
1,90
2,84
3,67
3,67
3,70
2,68
2,76
2,25
6,23
7,14
1,47
2010
2011
2012
2013
2014
2015
przeciętny WPS ogółem
w sprawach przeciwko SP
w sprawach z powództwa SP

Załącznik 2

Schemat organizacyjny Głównego Urzędu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

(wskazać należy, iż z dniem 2 grudnia 2015 r. został odwołany ze stanowiska Prezesa PGSP Bronisław Sitek, zaś wykonywanie jego obowiązków powierzone zostało Bogdanowi Artymowiczowi – Wiceprezesowi PGSP na poniższym schemacie)

Wykaz spraw wszczętych w Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku, które uznano za oczywiście bezzasadne co do wysokości przedmiotu sporu.

Lp	Znak Sprawy	Sygnatura Akt	Hasło sprawy	WPS PLN	WPS EUR	WPS GBP
1	KR-41-1813/15/JPI	I Co 114/15	Fundacja Walczących o Niepodległość vs SP-MSP i in - zawezwanie do próby ugodowej	10 000 000 000		
2	KR-41-2977/15/AWO	I C 1827/15	Ruszczak vs SP-SR Płock	900 000 000		
3	KR-41-1937/15/MPI	I C 469/15	Dymart vs SP-AŚ Bydgoszcz	574 500 000		
4	KR-41-454/15/JGP	I C 3562/14	Markwart vs SP-Prezes SO w Poznaniu	267 000 000		
5	KR-41-2459/15/AMA	III C 146/15	Dymart vs SP-OISW Warszawa	200 000 000		
6	KR-41-36/15/GST	I C 1508/13	Włodarski vs SP-ZK Wołów	195 000 000		
7	KR-41-1444/15/AMA	III C 108/15	Dymart vs SP- AŚ Służewiec	180 000 000		
8	KR-41-2807/15/MTW	I 1 Co 2939/15	Sapieha i inni vs SP - Woj. Podkarpacki	90 000 000		
9	KR-41-1448/15/MTW	I 1 Co 1601/15	Sapieha i inni vs SP-Woj.Podkarpacki	90 000 000		
10	KR-41-2214/15/JPA	I C 343/15	Przybysz vs SP-PO Lublin	74 256 110		
11	KR-41-1637/15/WDA	I C 851/15	Ćwiek vs SP-PR Wrocław Fabryczna i in	71 014 316		
12	KR-41-2494/15/PDO	VI Co 2075/15	Orlen Koltrans vs SP-Prezes UTK - zawezwanie do próby ugodowej	62 139 468		
13	KR-41-230/15/KBO	IV C 647/15	Rabiej vs SP-ZER MSW i in	55 000 000		
14	KR-41-2986/15/MPL	III C 164/15	Dymart vs SP - Dyrektor AŚ Warszawa Mokotów	28 000 000		
15	KR-41-61/15/JDE	I C 1032/14	BRODZIŃSKI vs SP-MS	25 000 000		
16	KR-41-1346/15/MSI	XXV C 711/15	Drobnik vs SP-PG i nni	21 034 949		
17	KR-41-1430/15/MNO	I C 1044/14	Marciniak vs SP-MS	20 686 500		
18	KR-41-3265/15/JGW	III C 1032/15	Brząkalik vs SP-CZSW	20 000 000		
19	KR-41-1947/15/JZR	XXV C 1111/14	HOFMAN vs SP-Prezes SO Warszawa	20 000 000		
20	KR-41-1921/15/JDE	II C 852/15	Hofman vs SP-Prezes SA Łódź	20 000 000		
21	KR-41-2962/15/PDO	I C 782/15	Burski vs SP - Prezes SR dla Warszawy Śródmieścia	17 000 000		
22	KR-41-3361/15/MPI	I C 1117/15	Bogucki vs SP - Prezes SR m.st. Warszawa	13 037 000		
23	KR-41-2894/15/MRY	III C 1260/14	Jagodziński vs SP - OISW	10 000 000		

Lp	Znak Sprawy	Sygnatura Akt	Hasło sprawy	WPS PLN	WPS EUR	WPS GBP
24	KR-41-401/15/ŁRO	I C 825/14	Ciszek vs SP-Prezes SR w Jarosławiu i inni	7 000 000		
25	KR-41-2263/15/BSZ	II Co 1720/15	Buzdygan vs SP -	6 500 000		
26	KR-41-66/15/JGP	I C 2157/14	Polakowski vs SP-SR Ciechanów	5 000 000		
27	KR-41-1930/15/TSZ	I C 579/15	Kopeć vs SP - ZK we Wrocławiu	5 000 000		
28	KR-41-2037/15/JDE	XXV C 1407/14	Hofman vs SP-SO Warszawa	5 000 000		
29	KR-41-2687/15/PMA	I C 539/15	Partykus vs SP-KMP Słupsk i inni	4 500 000		
30	KR-41-3324/15/PDO	-	Zakład Inżynierii Kolejowej vs SP-MSP i inni	3 201 109		
31	KR-41-1817/15/ŁGA	I C 258/15	Michalski vs SP - ZK w Czarnem	3 000 000		
32	KR-41-425/15/PCE	I C 200/15	Chudzicki vs SP-Dyrektor AŚ w Kielcach	3 000 000		
33	KR-41-2203/15/MKG	VI Co 2357/15	Styczeń vs SP-PGSP	2 500 000		
34	KR-41-1120/15/MRY	I C 21/15	Dymart vs SP-AŚ Radom	2 000 000		
35	KR-41-1104/15/KLI	I C 869/14	Filozof i inni vs SP-MSP	2 000 000		
36	KR-41-2500/15/EBU	I C 483/15	Banach vs SP-ZK nr 1 w Iławie i inni		610 000	
37	KR-41-1106/15/PKR	XXI P 13/14	LICHWA vs SP-Prezydent RP i inni			424 000